NOVÉ DÝŠINSKÉ HISTORICKÉ STŘÍPKY

upravená a rozšířená verze, zpracovala Ing. Pavla Velleková

Číslo 15 – Dýšina 151-175

Ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Upozornění!

Uvedené letopočty znamenají léta, kdy tam osoby prokazatelně žily. Tedy roky, ve kterých zanechaly stopu v matrikách, či jiných knihách a dokumentech. Mohli to být majitelé objektů, ale i jiní členové rodu, nájemníci a z nejrůznějších důvodů tam ubytovaní lidé. Pokud v závorce není jinak uvedeno, byla data zjištěna v matrikách (portafontium.eu). Informace označené „(pam.)“, převážně z doby po druhé sv. válce, byly sděleny hromadně pamětníky. Ne vždy se shodli a nebylo možné je ověřit, z důvodu nedostupnosti zdrojů a pro ochranu osobních údajů. Jedná se o obrovské množství sesbíraných dat, kdy každý údaj, jméno, letopočet byl v jiné knize a na jiné stránce, tedy prosím o shovívavost, vše se dá zpětně dohledat, ověřit, upřesnit a rozvinout.

Třicátá léta…

V této době nastal velký rozvoj **odprodávání pozemků na stavbu domů od sedláků**, kteří měli pole v blízkosti zastavěných částí vsi. Způsobila to změna životního stylu, víra v lepší, bohatší a modernější časy a také snaha sedláků využít příležitosti a na pozemcích vydělat víc, než by jim vyneslo zemědělství. **Parcelace a prodej pozemků měl být řízený regulačními (územními) plány, které zpracovali Paškové.** Podobně jako v Nové Huti, byly určeny optimální plochy pozemků a navrženy silnice, aby k domům byl dobrý přístup a nezamezilo se případné další výstavbě v budoucnosti. Jak moc to ale bylo závazné, to nevím, mnohdy byly pozemky dělené a prodávané dost „divoce“, bez ohledu na uvedené plány. Proti tomu stavební znalci Paškové protestovali, ovšem někdy marně, jak je vidět z umístění pozemků a domů dnes. Zájem o pozemky byl obrovský, mnohdy lidé kupovali zahrady jen jako rozumné uložení peněz, nebo jen na stavbu zahradního domku, ve víře, že tam někdy oni, či jejich potomci postaví dům, nebo to výhodně prodají (podobně to bylo v devadesátých letech.).

Následující uvedené stavební výkresy dobře dokumentují tehdejší bydlení a život, který byl už plný moderních vymožeností. Většina Dýšinských ale stejně ještě pracovala na polích, či dojížděla do Škodových závodů. Děti vypomáhaly rodičům, kde se dalo, aby se dostali z bídy předešlých válečných a poválečných let. Když projelo auto do Hutě, byl to svátek, po cestách jezdily pořád spíš povozy tažené koňmi, či voly.

Z alba rodiny Bláhů z Dýšiny 76 (MT)

Čp. 151, ul. Třešňová, půlka dvojdomku

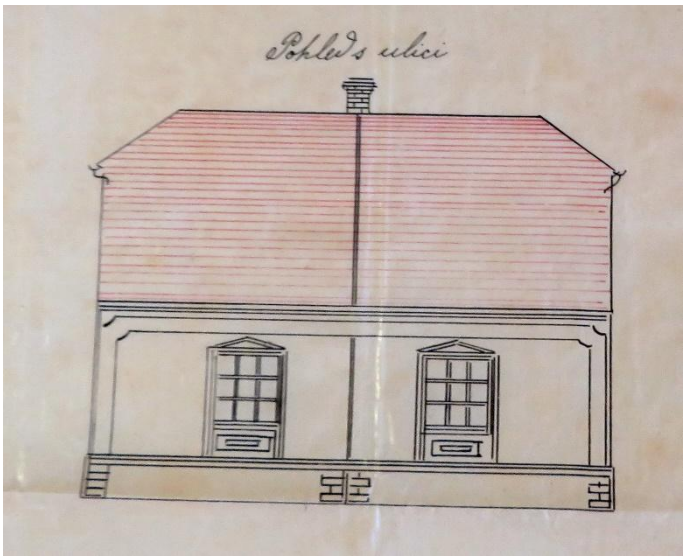
Dům postavil Václav Kočka už v r. 1928, současně s druhou půlkou, je vidět, že byl stavěný ještě postaru, ještě nemá uvnitř záchod ani koupelnu, což po třicátém roce vesměs už bývalo. Stavěl František Švehla, zednický mistr (stav. arch.).

U čísla popisného obou částí dvojdomku měly úřady docela chaos. Současné číslo tohoto domu odpovídá roku 1931 ale dům před tím dostal prvně číslo 32, které v r. 1930 změnili na 39 (čísla starých zbouraných chalup). Podobně jako druhá část dvojdomu, která měla první číslo 31 a od r. 1930 čp. 34 (také zděděné po staré zbourané chalupě). Z nějakého důvodu ještě později (právě kolem r. 1931) dostala tato chalupa čp. 151.
Václav Kočka (n. 1889, pocházel z Radnicka), ž. Marie roz. Machová (n 1893).
1932 Marie Kočková (voleb lístek do ob. zastupitelstva).
1936 Václav Kočka a Marie (parcelní protokol OÚ).
1939 Václav a Marie Kočkovi zřizují podkrovní místnost (stav arch.).

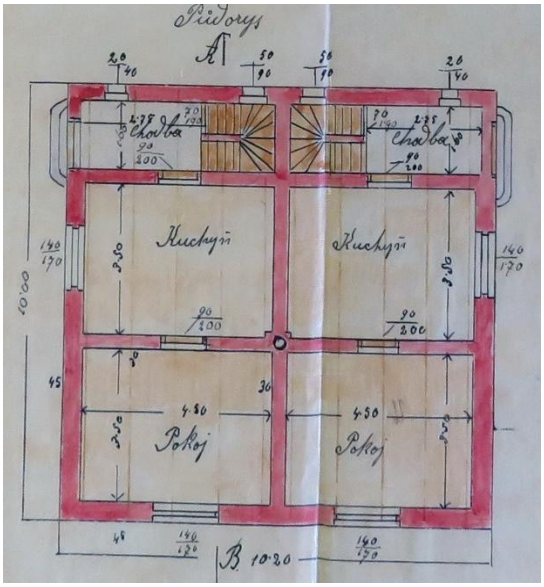
1956 Zdenka Feiferová asi z Plzně prodala parcelu Václavu a Boženě Kočkovým (stav arch.) Jednalo se o parcelu, na které v osmdesátých letech postavil p. Václav Kočka ml. dům čp. 260 (dům po pravé straně před koncem vsi směrem na Chrást (JK).

V šedesátých letech Václav Kočka a Marie Kočková prodali dům Václavu a Boženě Kočkovým.
2023 majitel Jiří Kočka Rokycany (cuzk).

Stavební výkresy z r. 1931 (stav. arch.)

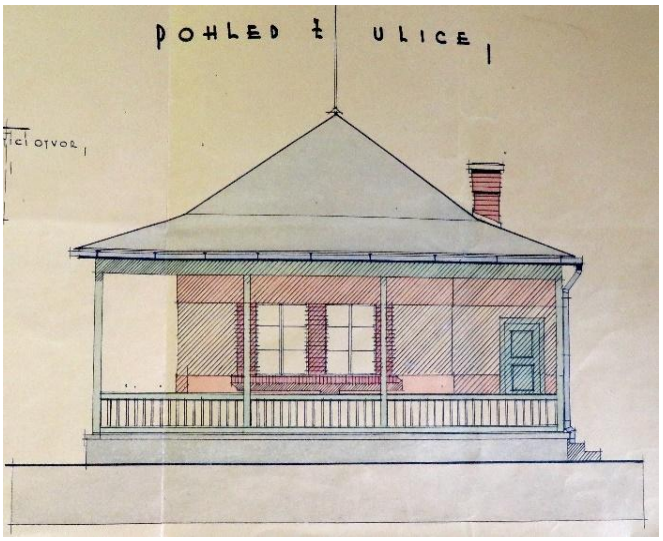
Čp. 152, ul. Zahradní

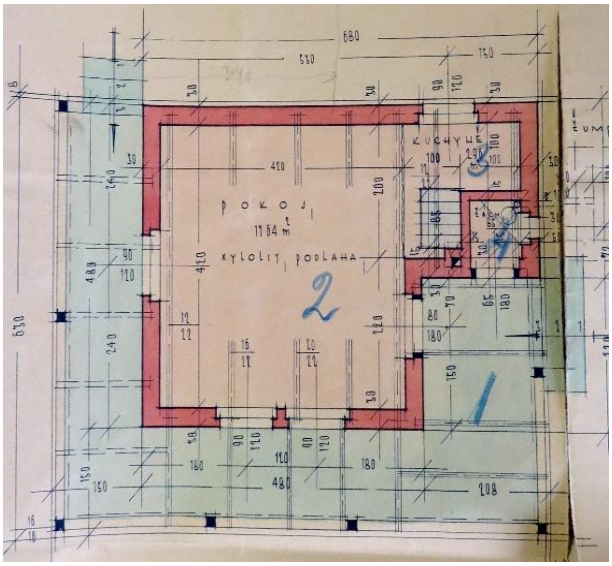
Růžena Čadová postavila v r. 1932 zahradní domek pro občasné letní pobývání, později psaný jako rodinný dům. Bydlela tehdy v Plzni Sedláčkově ul. 35.

V osmdesátých letech Jaroslav Čada z Plzně převedl parcelu s domkem Josefu a Milušce Skalovým (Skálovým) (pam.)
2023 majitel Josef a Miluška Skalovi (cuzk)

Stavební výkresy z r. 1932 (stav. arch.)

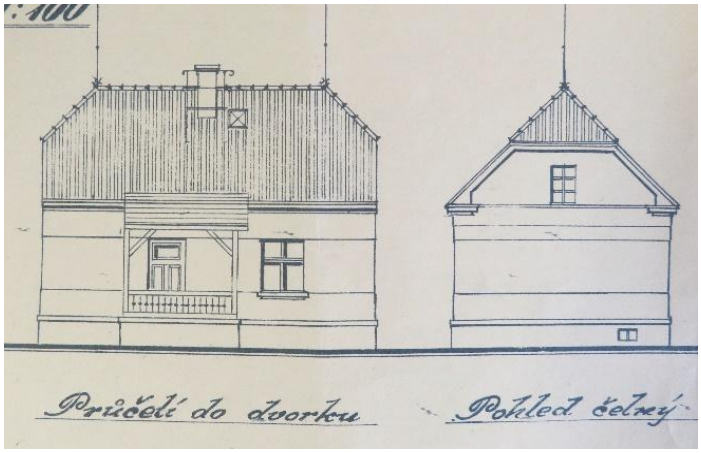

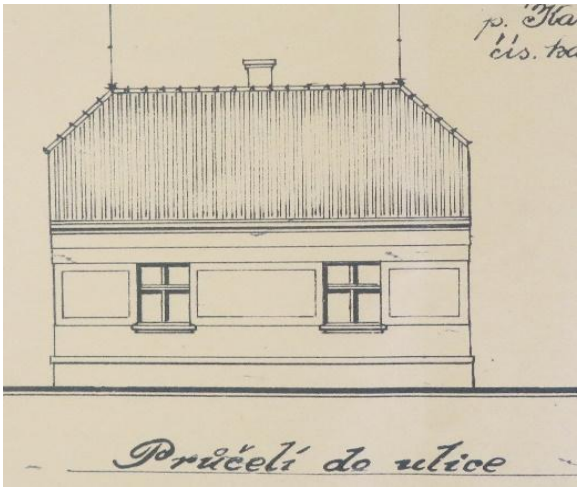

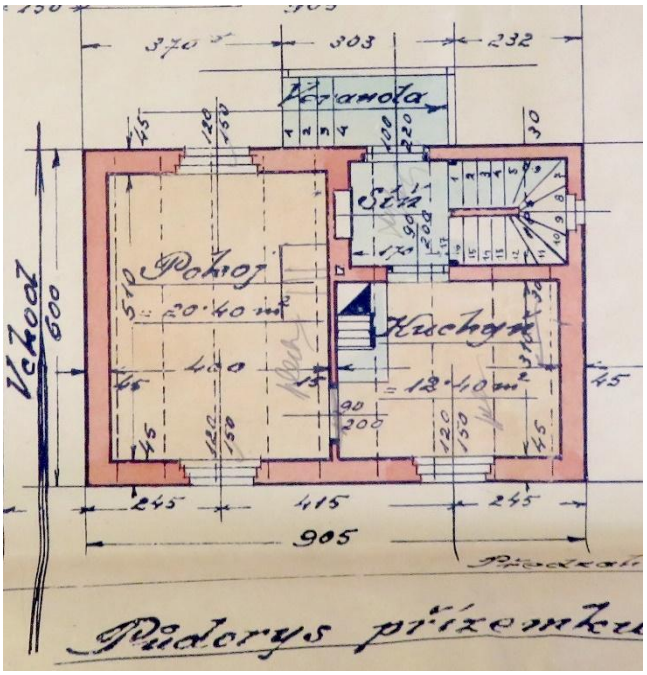
Čp. 153, ul. Zahradní

Postavil v r. 1932 Karel Kahoun (stav. arch.). Stavěl Josef Štajf Chrást.
1935 Karel Kahoun, přístavba (stav. arch.).
Do šedesátých let František Tryner a Zděňka Trynerová, zaměstnaná na státním statku, byli z Vranova. Pak Miroslav a Růžena Binkovi z Hněvnice. Miroslav Binko byl opravář v JZD, zdatný řezbář, vytvořil kopii dýšinské Madony, která je vystavená v kostele (pam.).
2023 majitelka Michaela Hamerníková (cuzk).

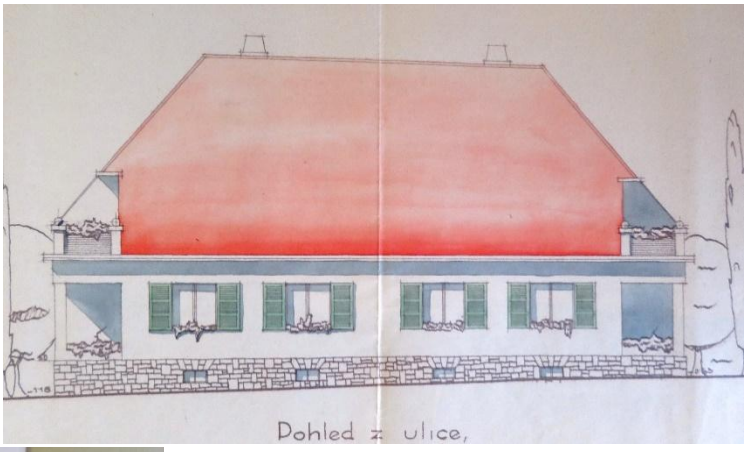
Výkresy ze stavebního archivu rok 1932

Čp. 154, ul. Zahradní, dvojdům s čp. 177

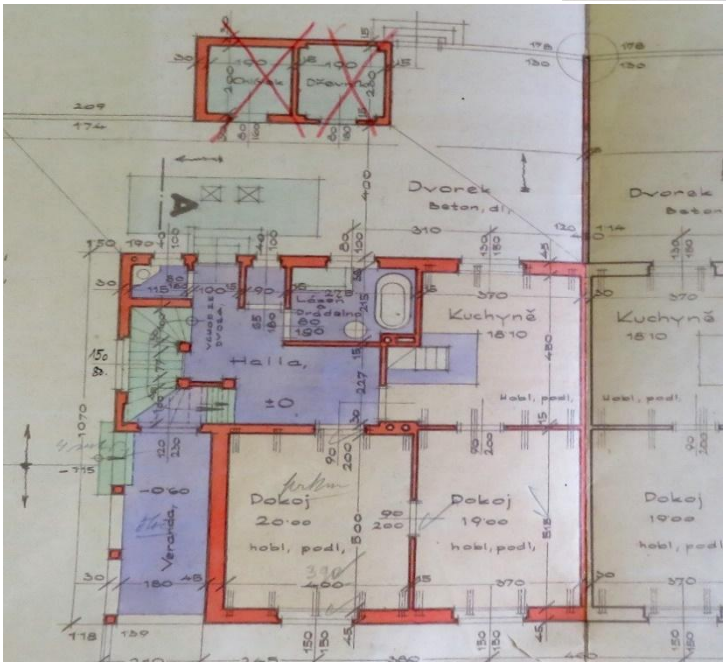
Dům si nechal postavit v r. 1932 Václav Beran (1905–1979), tehdy technický úředník Škodových závodů bytem v Kyšicích. Postavil ho Václav Vacek, stavební podnikatel Doubravka (stav. arch.). O druhou polovinu dvojdomu žádal Josef Krauz, nakonec dům dostavěl Václavův a Anny otec Václav Beran st. (1876–1961), cihlářský mistr na cihelně v Kyšicích. Pozemek na stavbu dvojdomu byl koupen od manželů Josefa a Alžběty Matouškových Dýšina čp. 17 a manželů Františka a Anny Nových Dýšina čp. 4. Potřebné cihly a střešní tašky vyrobil Václav Beran st. v cihelně v Kyšicích (VB).
1939 Václav Beran (stav. arch.).

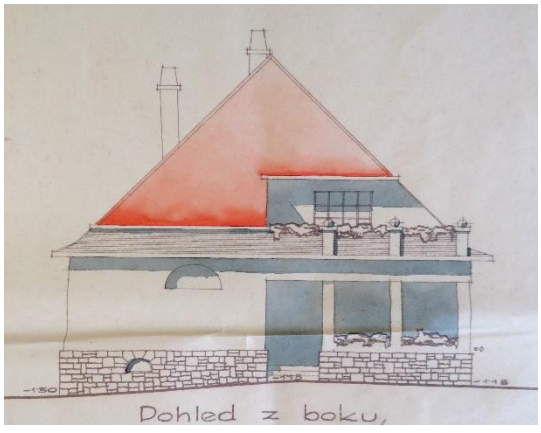
Václav Beran ml. se ve volném čase věnoval hudbě a také její výuce v dýšinské škole. Během okupace byl několik měsíců vězněn gestapem. Měl ženu Marii roz. Radovou z Kyšic (1908–1994), jejíž matka byla roz. Lišková z Dýšiny, měli 3 děti – Václava, Marii, Vladislava. Syn Václav Beran n. 1930, se odstěhoval do Ostravy Poruby a pracoval tam jako učitel autoškoly, měl syny Pavla a Václava. Dcera Marie Beranová provd. Durasová, n. 1932, učila na hudební škole hru na klavír, měla dc. Evu a syna Jindřicha Durase, který je známý plzeňský vodohospodář. Syn Vladislav Beran n. 1940 pracoval od r. 1956 v ŽDH, RND, a pak Škoda Ejpovice jako elektromechanik. V roce 1991 otevřel se syny Petrem a Marcelem prodejnu jízdních kol v Chrástu.

V roce 1995 koupili dům čp. 154 Roman a Irena Knedlhanzovi, kteří dům po rekonstrukci prodali p. Mileně Rohr, trv. bydliště Florida USA, která ho upravila do dnešní podoby. (Hostič., VB, pam.).
Viz také čp. 18, 61 a 177.

Výkresy ze stavebního archivu 1932

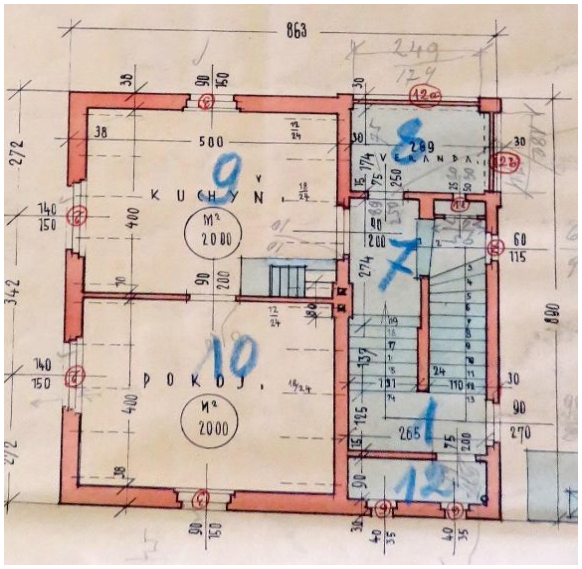

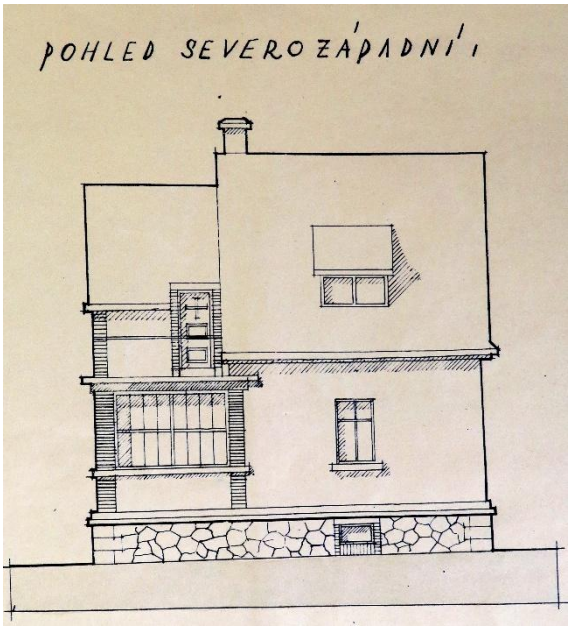
Čp. 155, ul. Zahradní

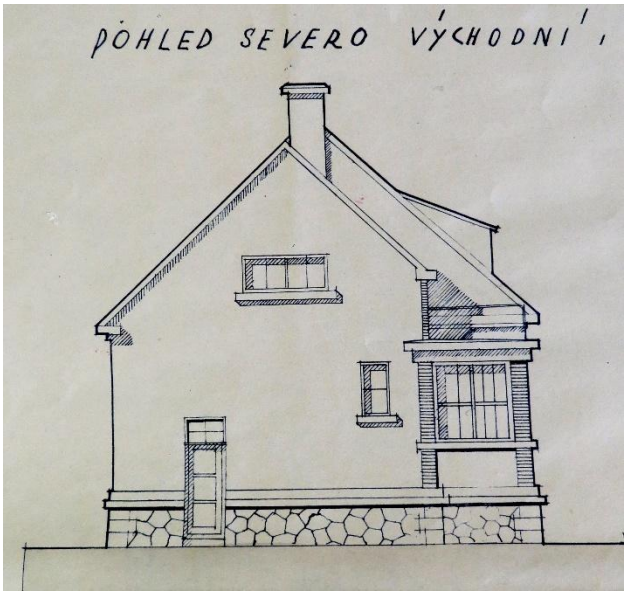
Dům postavili Josef a Marie Jedličkovi v r. 1932, na projektu podepsán stavitel František Pašek.
1932 Josef Jedlička mistr slévačský (voleb lístek).
Josef Jedlička zemřel kolem r. 1960, syn Josef a Antonín. V šedesátých letech Antonín Jedlička, učitel, přistavěl dům, pak ještě v osmdesátých letech. Dál Antonie Jedličková, byla roz. Brožíková, n. 1902, zemřela kolem r. 1985 (pam.).
2023 Antonín Jedlička, Jarmila Jedličková (cuzk).

Výkresy ze stavebního archivu 1932.

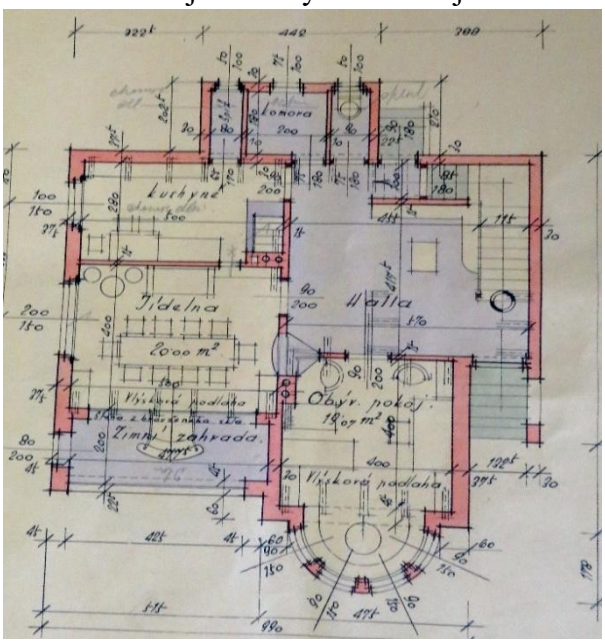
Čp. 156, ul. K Chlumu

Vilu nechal postavit v r. 1932 továrník František Čechura, majitel „Armaturky“ stavitel Václav Pašek st. (stav. arch.). Jedná se o nejvýstavnější vilu tehdejší doby v Dýšině. Podrobnosti o rodině Čechurů a také o továrně jsou uvedeny čp. 86, genealogické údaje u čp. 23 a 27.

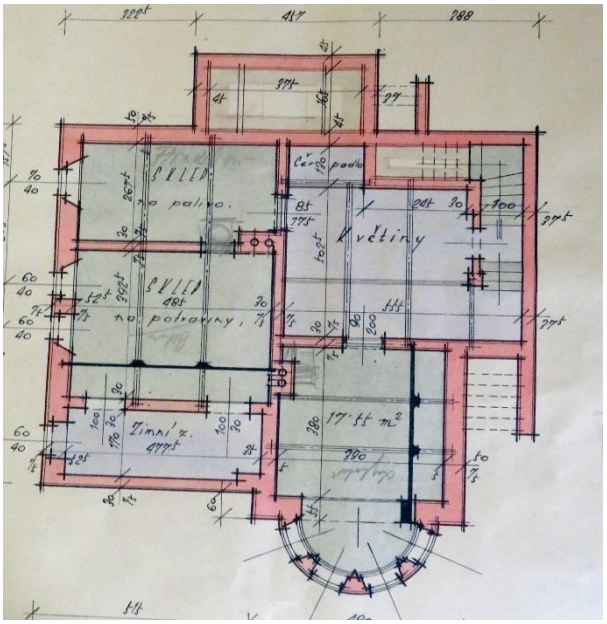
František Čechura, majitel továrny nechal postavit pro své děti několik domů a vil, pro syna Františka vilu čp. 156 (pam.).

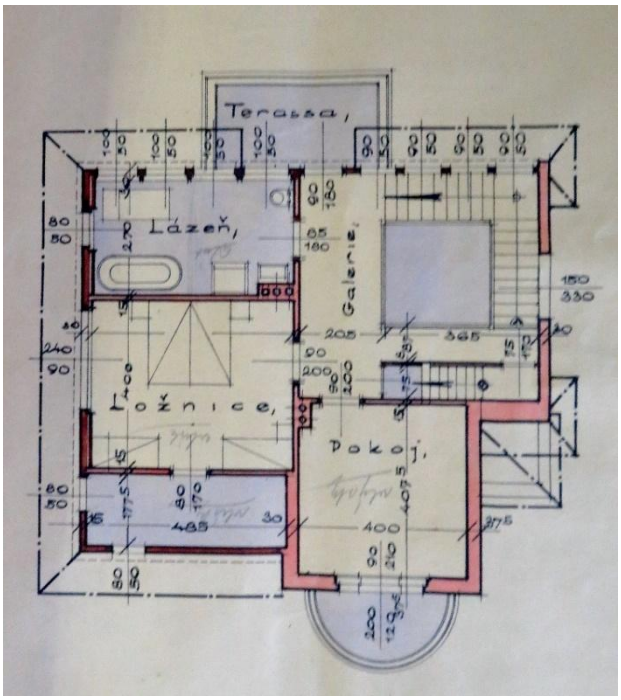
Podobně jako u jiných velkých domů byla po r. 1950 snaha úřadů do vily umístit nájemníky, dokonce se uvažovalo i o umístění jeslí do vily. Vzhledem k tomu, že tam bydlelo více členů rodiny (nejen na letní byt, jako v Nové Huti), podařilo se po delším jednání tomuto rozhodnutí majitelům vyhnout. Stejně tak zabránili zničení zahrady, po které měli tehdy jakoby „zkratkou“ vozit materiál na nově vznikající bytovky. Vila a zahrada tedy zůstala, až na několik citlivých modernizací, téměř v původní podobě dodnes.

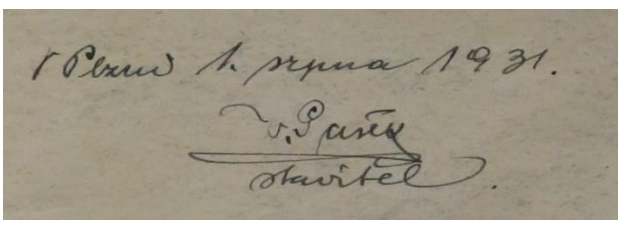
Žila tu rodina Františka Čechury st. (+1991, pam.) a Františka Čechury ml. (+ 2024)

2023 majitelka Zdeňka Spurná (cuzk).

Obrázky ze stavebního archivu ukazují, jak byla vila na svou dobu navržena moderně, promyšleně a výstavně. Pod projektem je podepsaný Václav Pašek starší.

Průkazka Marie Bradové, později provd. Čechurové a její podoba na průkazce MHD rok 1983 (LČ)

.

Schéma části rodiny Čechurů z tohoto domu:

1 František Čechura n. 1873, zakladatel továrny, 2. ž. Amálie Hutterová ze Spál. Poříčí, Dýšina 86

2 František Čechura, n. 1905, ž. Marie Bradová, dc. Josefa Brady z Koterova, Dýšina 156

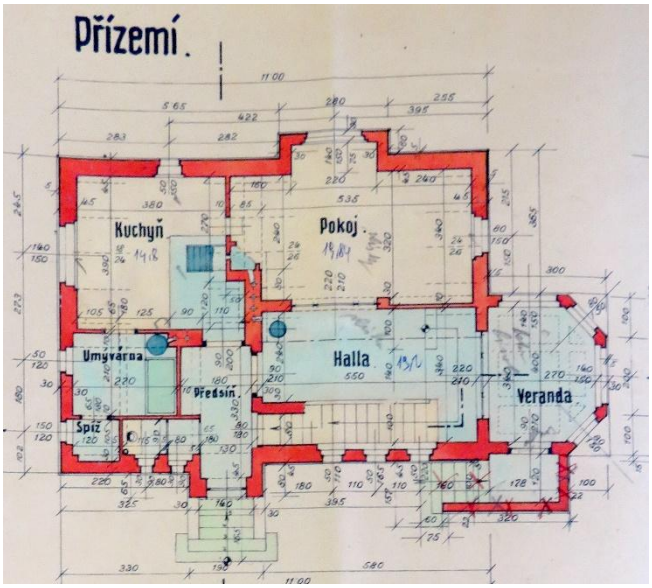
3 František Čechura (1939–2024), ž. Ludmila, Dýšina 156

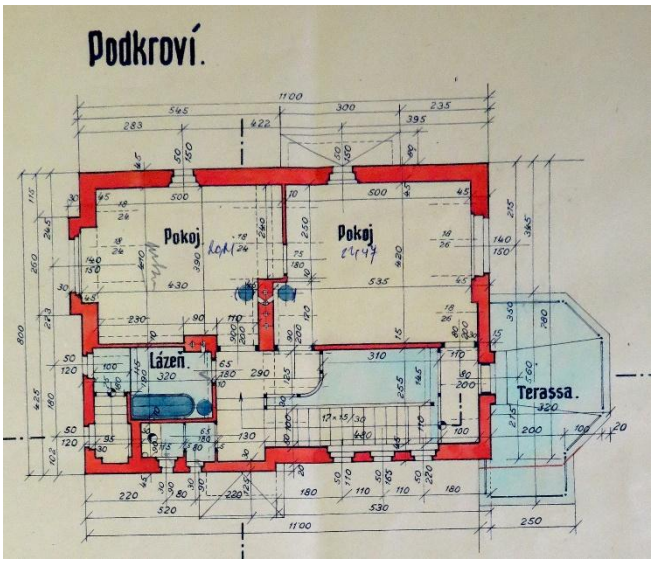
Další informace o rodině a továrně Fr. Čechury jsou uvedeny u čp. 86, 23, 8.

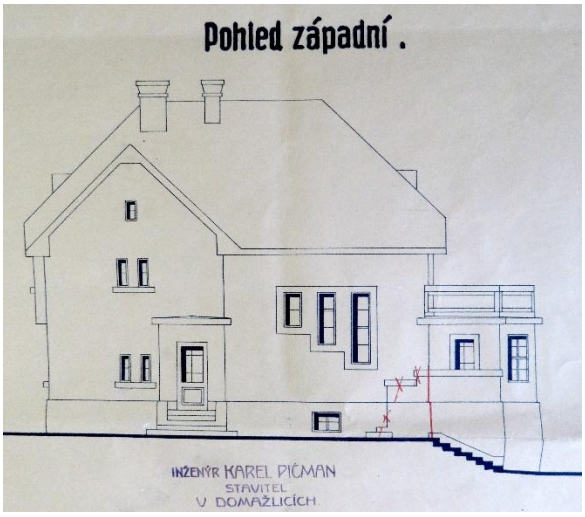
Čp. 157, ul. Školní

V r. 1932 postavil Ing. Josef Straka a Eliška Straková, stavitel Ing. Karel Picman z Domažlic. V době žádosti o povolení stavby bydleli v čp. 150 (r. 1931).
Do šedesátých let Alžběta Straková vdova (1896–1968), měla 3 syny Přemysla (svobodný, neměl děti), Miroslava a Duchoslava. V osmdesátých letech zemřela Božena Straková, co bydlela ve Stupně. Miroslav Straka, žil v Břasích, prodal tehdy dům Boženě Halové (pam.).
Osmdesátá a devadesátá léta Božena Halová učitelka, Jiří Hala, děti Michal a Andrea (pam.).
2023 majitel Jiří a Michal Hala (cuzk).

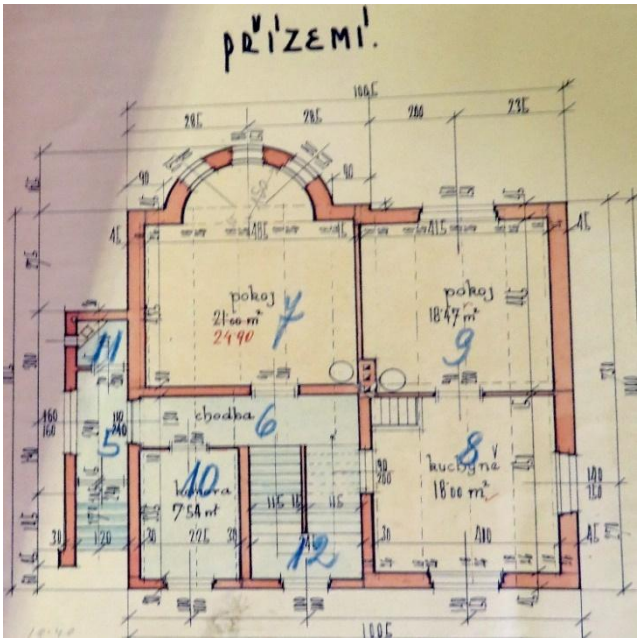

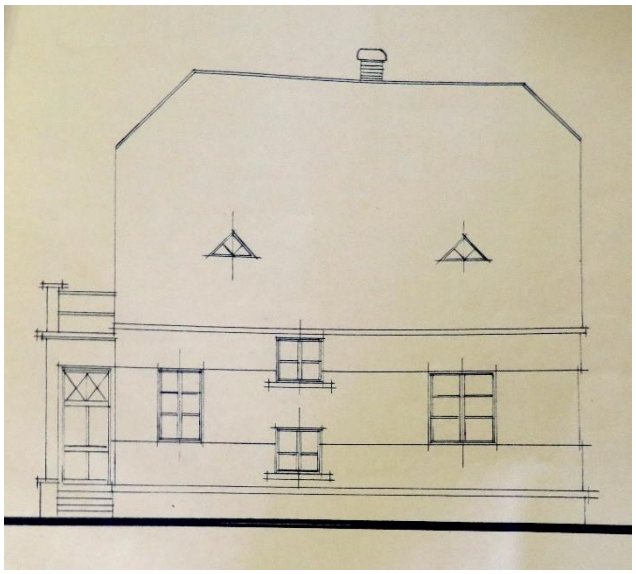

Čp. 158, ul. Zahradní

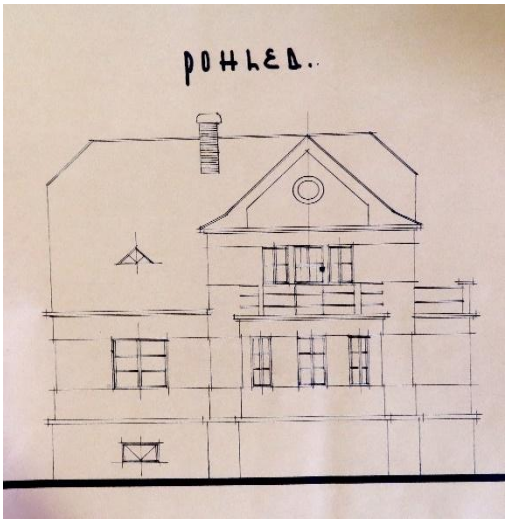

Dům nechal postavit r. 1932 Vilém Štuksa, patrně z Chrástu. Postavil Josef Štajf Chrást (stav. arch.).
Vilém Štuksa, zřízenec ck. drah v Chrástu 129 (nar. 1880 Janu Štuksovi ve Stašově u Zdic), oo 1906 Marie Fenclová (dc. Josefa Fencla kováře v Chrástu a Magdaleny Čechurové z Chrástu).
Josef Štuksa (1908–1986), ž. Vlastimila Štuksová (1914-1987), syn Josef (Chrást), syn Petr Štuksa.
V šedesátých letech Josef Štuksa přestavěl podkroví domu.
Osmdesátá léta Petr Štuksa, ž. Ladislava
2023 majitel Petr Štuksa (cuzk).

Výkresy ze stav. archivu 1932

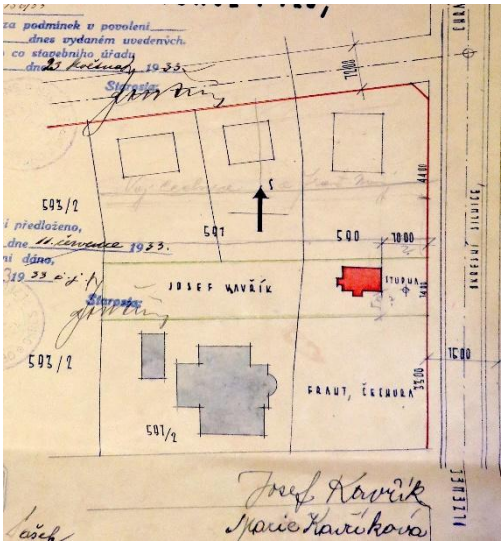

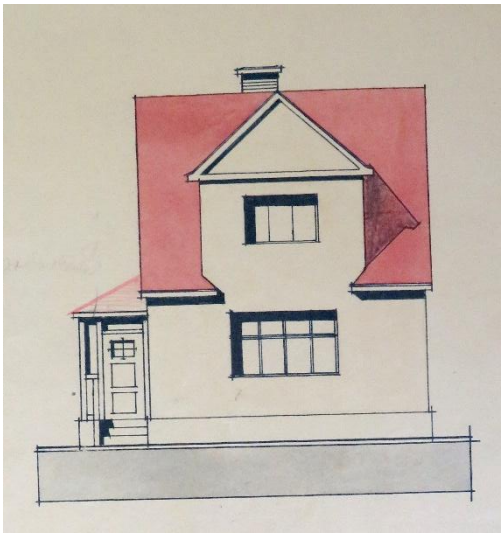
Čp. 159, ul. 5. května

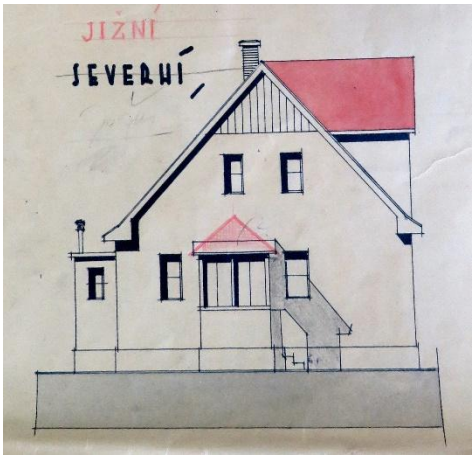

Postavili v r. 1933 Josef a Marie Kavříkovi z Chrástu. Stavěl Václav Pašek junior. Josef Kavřík byl zámečník v Chrástu 129, narozený v Krchlebích na Čáslavsku, Marie byla dcera Matěje Beneše topiče na dráze z Chrástu (mat.).

Tehdy vznikly spory ohledně parcelace pozemků na další RD vedle vily Františka Čechury, protože majitelé polí rolníci Nový a Čechura rozprodávali pole na parcely divoce bez ohledu na regulační plán vypracovaný Paškem kolem r. 1932. Josef Kavřík ještě k tomu začal budovat studnu a připravovat stavbu bez řádného povolení. To všechno se nelíbilo ani sousedům a konečně ani firmě J. a V. Pašek, která měla stavět tento dům. Josef Pašek, byl stavebním znalcem, který se vyjadřoval k povolovaným projektům domků. Situace a rozmístění domků tam mělo být jiné, dokonce byla navržena i silnice, která měla vést směrem na dnešní bytovky, která se nezrealizovala. Dům byl původně navržen menší, později došlo k přístavbám a nástavbám.
1958 Marie Kavříková, syn Josef Kavřík ml., Přerovské strojírny Dýšina, zámečník (stav. arch.).
Šedesátá léta Josef a Alena Zoubková roz. Vejvodová z Plešnic, přestavěli dům, dcera Alena Houšková, manžel František Houška, Měl v domě v devadesátých letech prodej krmiv pro zvířata, dříve prodával také na návsi v čp. 25, děti Martin, Lenka (pam.).
2023 majitelé Tizler Vasile a Seremet-Tizler Viorica (cuzk).

Výkresy ze stavebního archivu 1933 a detail staré fotografie s původní podobou domu.

Čp. 160, ul. V. Brožíka

V roce 1933 postavil vilu a parní pilu Karel Hůla a jeho žena Anna Hůlová. Stavěl Jan Baxa a Vojtěch Sedlák Újezd (stav. arch.)

Pan Hůla a paní pocházeli z Bolevce, vyhlídli si tu v r. 1932 pěkné místo na pilu. Vozili sem klády rovnou z lesa a řezali na trámy a prkna. Odpadové dřevo a piliny prodávali lidem na topení. Pan Hůla nebyl moc příjemný, se vším dělal drahoty, paní byla hodná, ale nesměla do ničeho mluvit. (Hoštič.)

Od r. 1933 provozoval v Dýšině Karel Hůla za svou vilou čp. 160 (konec vsi směrem na Kyšice) parní pilu, prodej dřeva a řeziva. Pila byla v r. 1948 znárodněna a fungovala ještě do 60. let. (kron.)

1940 Karel Hůla stavěl garáž, v r. 1947 Karel Hůla obnovil oplocení pozemku u silnice, 1953 znárodněná pila a pozemky připsány podniku Chodské pily n.p. Plzeň, 1956 likvidace pily v Dýšině rozhodnutím KNV, mimo jiné z důvodu koncentrace výroby do velkých podniků a rušení malých (stav. arch.)

Kolem r. 1960 zemřel Karel Hůla, v té době byl zaměstnanec hrudkoven, žena Anna Hůlová, měli dvě dcery, Věru a Annu. Věra Hůlová, byla provdaná za MUDr. Alexandra Chudíka, jejich syn Karel byl rovněž lékař, jeho žena Libuše je právnička, dcera Jana. Anna Hůlová, provd. Štemberová, byla zaměstnankyně Textilu Chrást. Měla dceru a syna (pam.).

Chudíkovi si museli zpět vyvlastněnou vilu vykoupit, v prostorách pily měla skladiště Škodovka, co sídlila v areálu býv. hrudkoven. Pozemky po bývalé pile snad dostala Anna Hůlová zpátky po r. 1990 Alexandr Chudík (1919–1970), Věra n. 1930 (pam.).

2023 majitel vily Karel Chudík lékař (cuzk).

Vpravo rodina Hůlova s dcerami konec třicátých let, vlevo na obrázku truhlář Václav Bláha s dcerou Marií a p. Hůlová s dcerou (ta menší) na Hůlově pile (MT)

Kolem r. 1992, kvůli rekonstrukci silnice pokáceli vzrostlou lípu, která stála u odbočky silnice na bytovky. Této cestě se kdysi říkalo „Trávná cesta“ a šla až k cestě Horomyslické (OÚ)

Čp. 161, ul. Školní, u trati

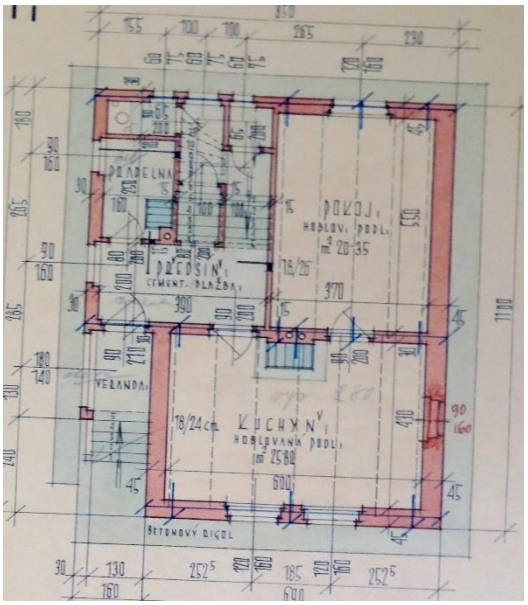
Vilku postavil v r. 1933 Josef Procházka, dílenský státních drah a jeho žena Krescencie Procházková. Stavitel Vladislav Šimáček Plzeň. Zdá se, že byl postaven zrcadlově oproti schválenému plánku. Složitě se k tomu z požárních důvodů vyjadřovaly dráhy, tehdy jezdily parní lokomotivy (stav. arch.).

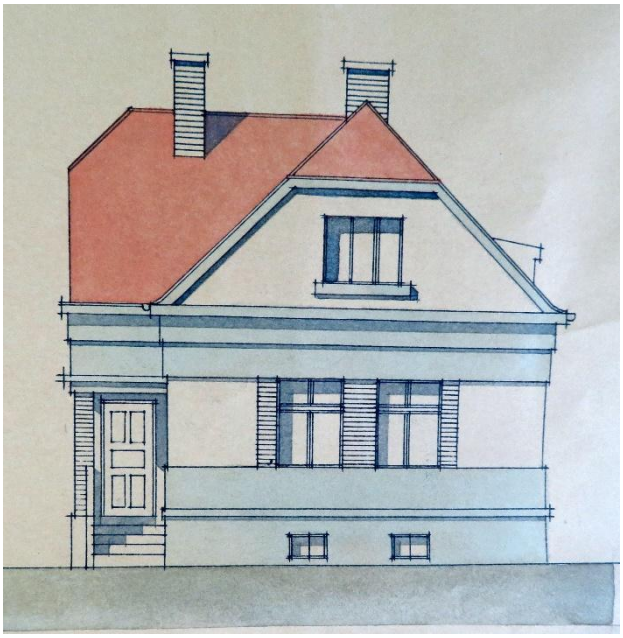
V šedesátých až devadesátých letech Rostislava a Jan Žížek, Jana Žížková, Ivanov. Syn Ivanov žil nějaký čas s družkou v nedaleké chatce na rohu Školní ulice (pam.).

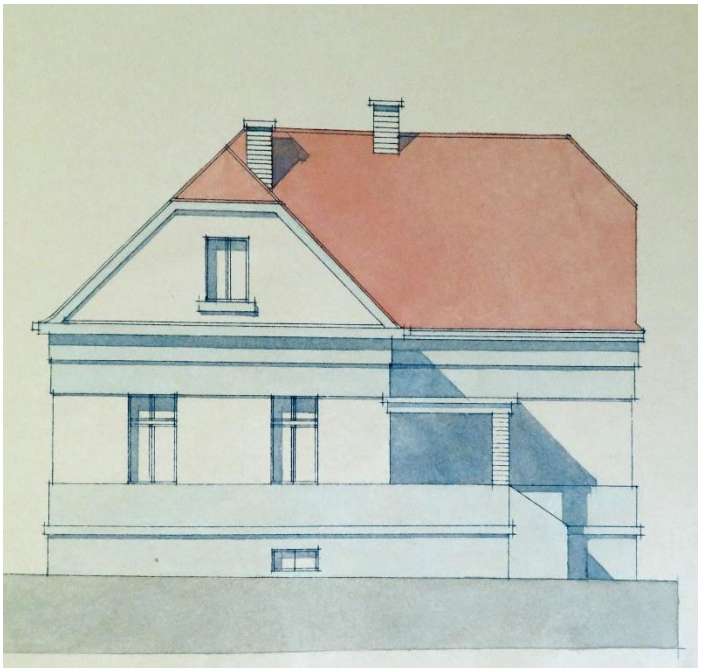
1994 Jan Žížek slavil 80. narozeniny (Dýšinské listy, 1994/4).

Josef Kroc, Jana Krocová, Josef Kroc býval celý život bednářem v pivovaře.

2023 majitelka Jana Krocová (cuzk).

Čp. 162, „Vopršálkojc vila“, U Fajtů

Vilka polohou předposlední V Dolcích směrem na Chrást, postavena v r. 1933, žádali František a Marie Hegnerovi, tehdy bydleli v Dýšině 148. Stavěl Martin Čechura z Plzně. Podivná cesta, která vedla původně za domky směrem k rokli, byla připravena ve stavebním plánu na budoucí silniční připojení od Dýšiny směrem k nádraží.

František Hegner byl plzeňský řezník a uzenář (nar. 25. 1. 1873 Horomyslice, + 1939)

Josef Pašek, stavební znalec, usuzoval, že se nemůže čerpat státních výhod na výstavbu, protože jsou tam dva zcela nezávislé byty, a další suterénní polozapuštěný byt je nepřípustný (stavba na svahu). Nevypadalo to totiž na rodinný dům, ale spíše od počátku na penzion pro letní pronajímání pokojů (tři byty a pokoj v podkroví), výhodně umístěný v blízkosti nádraží.

Kolem r. 1939 koupil JUDr. Milan Wopršálek (1892–1949), který vlastnil mimo jiné i onu krásnou vilu v Zábělé, a dům pronajímal. Byl to politik, statkář v Nekmíři. Syn JUDr. Stanislava Wopršálka (advokát velkostatkář) a Anny rozené Kesslerové (1865–1923) sestry Jana Kesslera (1864–1930), býv. městského rady a intendanta městského divadla. Jeho žena byla Helena roz. Kalinová. Od r. 1938 tam byli ubytováni uprchlíci ze zabraných Sudet, mimo jiné rodina Jana a Hermíny Žaludů (od 29. 11. 1938).

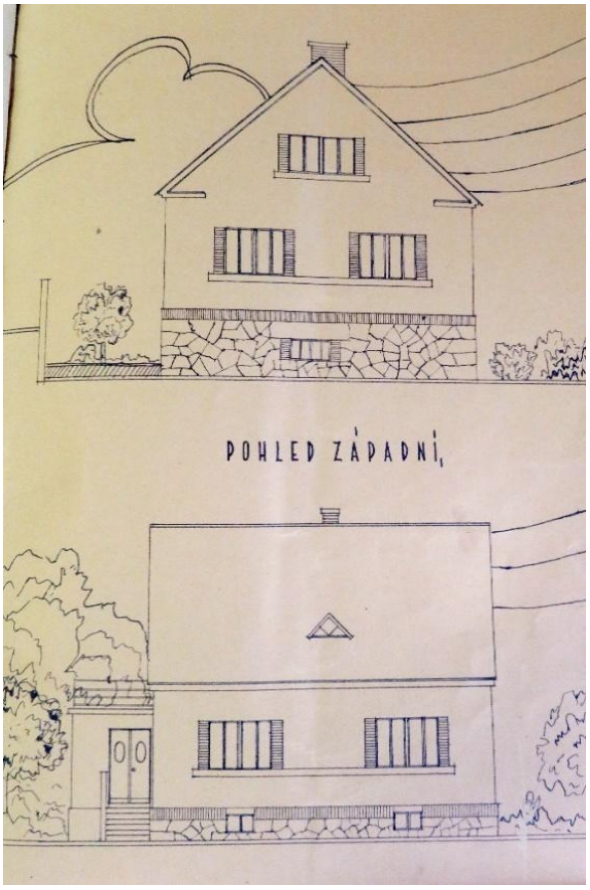
Od ledna 1939 měl celou vilu od Wopršálka pronajatou František Louda a Anna Loudová, kteří tam bydleli a dále pronajímali pokoje k bydlení. V červenci 1940 Loudovi nájem vypověděl a lidé, kteří tam bydleli se stali nájemníky přímo Wopršálka. Patrně s rodinou Loudů byl nějaký problém, stejně tak i s vystěhováním p. Loudové. Byly tam za války velké sousedské spory a stížnosti na nějakou ženu, na krádeže uhlí, pronásledování a urážky. Bydleli tam kromě Žaludů také Šmolíkovi.

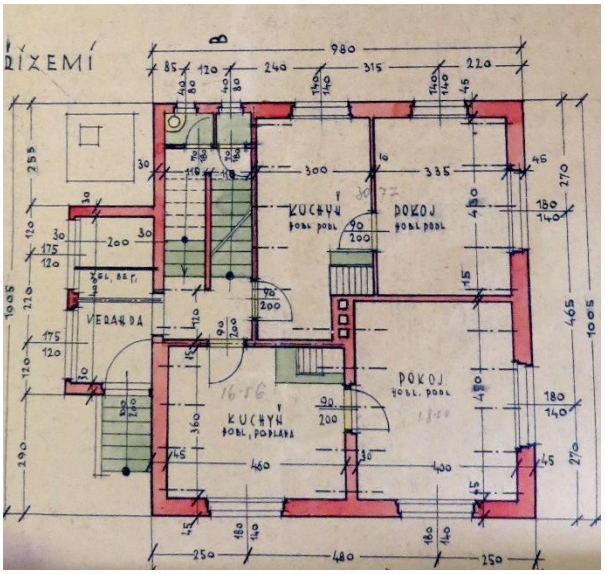
Před r. 1960 tam bydleli také František Šroubek a žena Drahomíra, kteří se pak přestěhoval do Nové Hutě 73. V téže době ještě žili v této vilce čp. 162 Jan a Hermína Žaludovi, pak se přestěhovali do svého domu v sousedství čp. 236, ještě nezkolaudovaného. Jan Žalud +1963. Viz také čp. 236 (PV).

Kolem r. 1960 se tam stěhuje Václav Fajta a Anna Fajtová, psaní tehdy v Chrástu. Kolem r. 1990 zemřela Anna Fajtová, dům získala Anna Rajchotová, a Václav Fajt z Chrástu, ti to prodali zanedlouho Vladimíru Strnadovi z Plzně (pam.).
2023 majitel Tomáš Slavík (cuzk).

Rodina Žaludova, padesátá léta (PV)

Stavební výkresy z r. 1933 (stav arch.)

Dům čp. 162, devadesátá léta (PV)

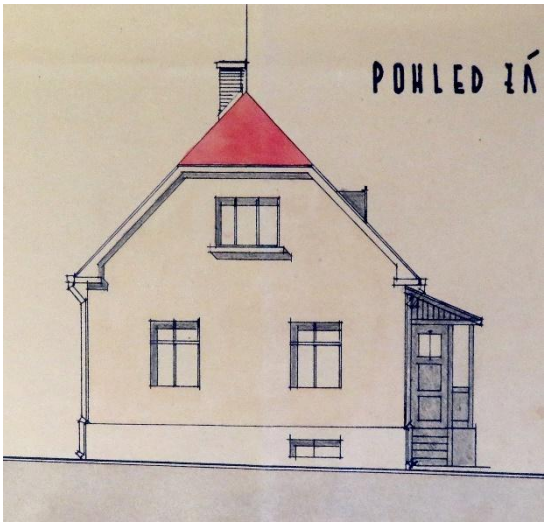

Čp. 163, ul. 5. května, U Planetů

Postavili v r.1933 Štěpán Kubík a Magdaléna, stavitel Václav Pašek.

Do šedesátých let tam bydlela Marie Froňková, její muž František Froněk a syn František, pak dům prodali Josefu Planetovi a Anně roz. Kubíkové. Marie Froňková, roz. Kubíková byla sestrou Anny Kubíkové provd. Planetové, byla švadlenou, pán byl elektrikář. Marie Froňková brzy zemřela a o Františka se starala sestra Anna. Froňkovi (syn s rodinou?) údajně před převratem r. 1968, byli na jakési dovolené, ze které se pak už nevrátili a žili později v Americe v New Yorku. František Froněk ml. tam měl ženu Magdalenu a děti Janu a Marka. Bratrem Josefa Planety ml. byl generálmajor Jindřich Planeta, n. 1927 v Praze (HV).

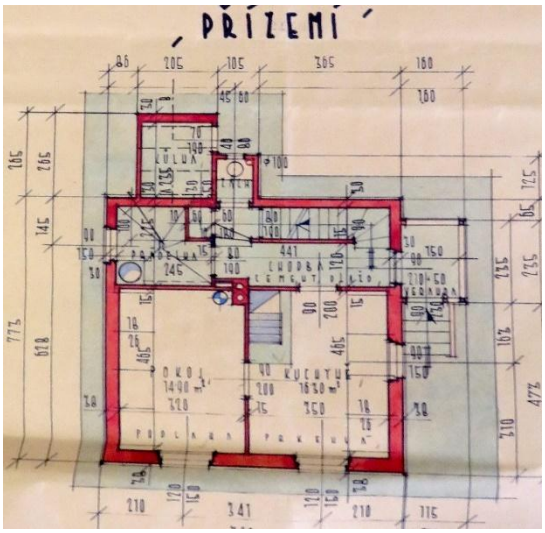

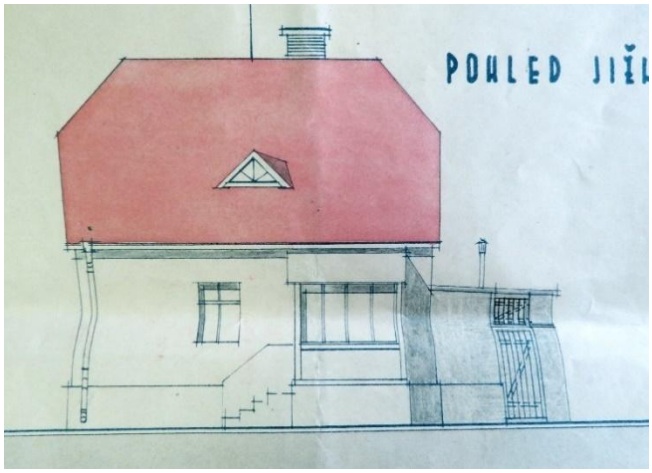
V sedmdesátých letech se majiteli stali Josef Planeta ml. a Helena Planetová (roz. Honzíková z Chrástu?). Ti udělali v osmdesátých letech přístavbu a nástavbu domu.

Josef Planeta (1933–1993), ž. Helena Planetová dc. Helena Vogelová, Rudolf Vogel (pam.)

1994 slavila Helena Planetová 70. narozeniny (Dýšinské listy 1994/4).

2023 majitel Michal Vogel (cuzk).

Josef Planeta se narodil v r. 1904 ve Smědčicích Marii roz. Heringové a Josefu Planetovi dělníku v Chrástu (který byl narozený v Borku Marii Planetové služebné v Rokycanech, dceři Jiřího Planety lopatáře ze Svojkovic a vnučce Matěje Planety silničkáře ze Svojkovic)

Štěpán Kubík byl psaný v r. 1910 v Nové Huti 3 (u mlýna), jako pomocník na statku původem z Chlístova u Klatov (n. 1879), žena Magdaléna Kubíková roz. Míková se narodila v r. 1881 v Horčicích, byla z dvojčat, ale sestra Anna záhy zemřela (byla to dcera Anny Steinerové z Kaliště a Jana Míky, nádeníka z Horšic 71, nemanž. syna Anny Míkové provdané pak Brabcové.)

Domovské právo měli v Dýšině od r. 1908, v r. 1921 byli psaní v Horomyslicích 2 (sčít. lidu).

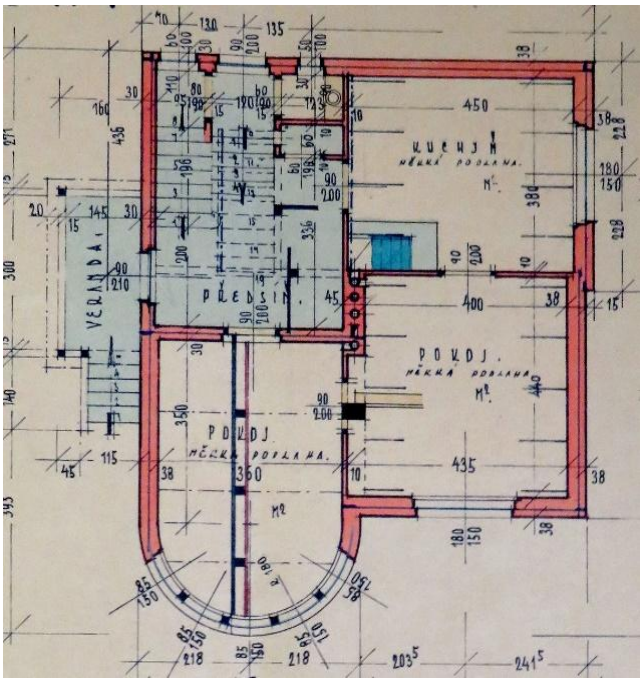
Děti Václav, Matěj Kubík (1904 Horčice, truhlářský učeň u Bláhy v Dýšině), Anna (n. Lužany 1906, provdaná Planetová), Marie (provd. Froňková). Štěpán Kubík byl mezi lety 1917–1919 v legiích.

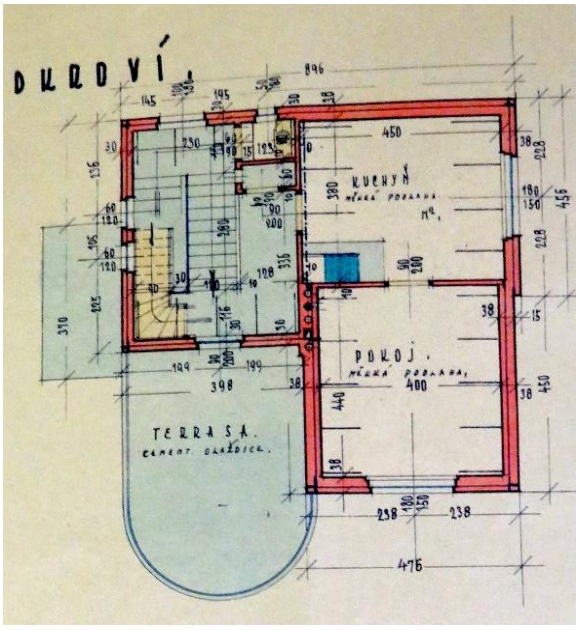
Čp. 164, ul. Na Vyhlídce, U Koželuhů

Dům postavil v r. 1933 Vojtěch a Anna Košařovi bydleli v Plzni Doubravce. Architekt a stavitel J. Baxa a V. Sedlák Újezd (stav. archiv)
Syn Jaroslav Dýš, 101 a dcera Marie provd. Koželuhová (pam.)

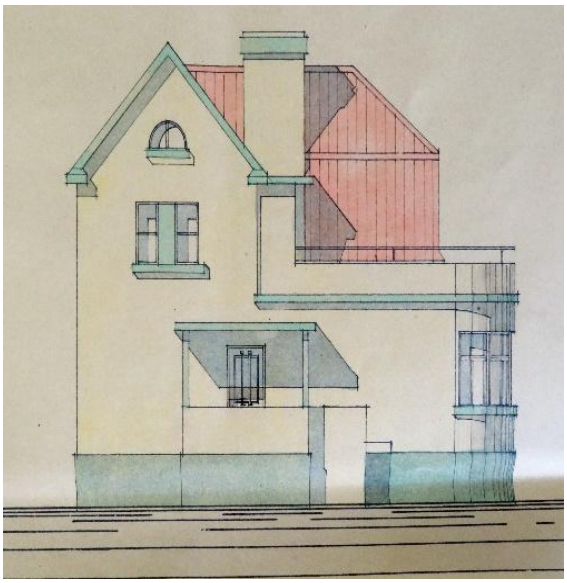
V šedesátých letech Vojtěch a Anna Košařovi, pak Václav a Marie Koželuhovi, měli syny Jiřího a Václava. Po r. 1990 Jiří Koželuh, Bedřiška Koželuhová, dlouhá léta vede dýšinský pěvecký sbor Gutta.
2023 majitel Jiří Koželuh (cuzk).

Čp. 165, Třešňová ul., U Kroců

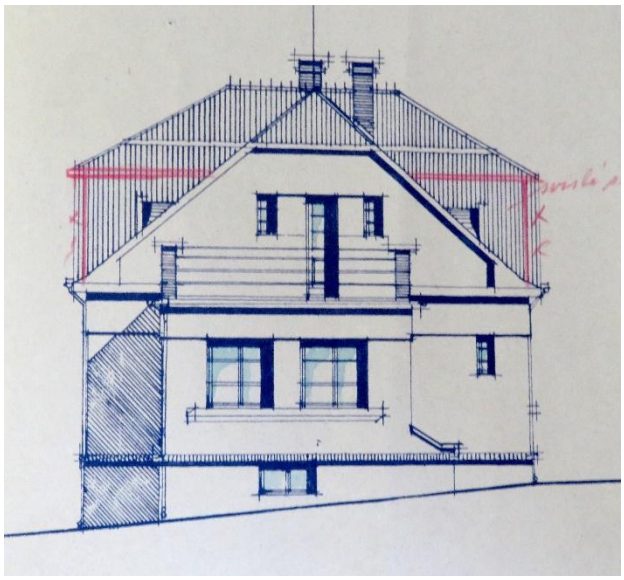
Postavil v r. 1933 Václav a Anna Krocovi, stavěl Josef Štajf zednický mistr Chrást (stav. arch.).

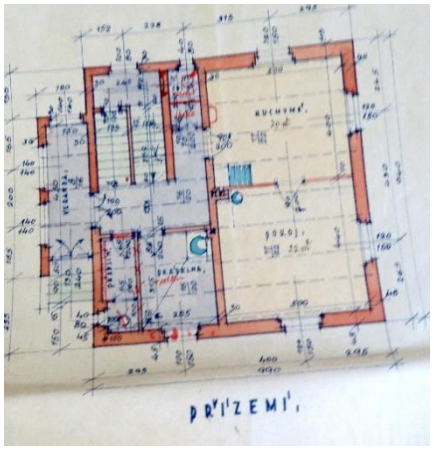
Od šedesátých let Miroslav Kroc, staví garáž, dělá opravy domu, osmdesátá léta Václav a Anna Krocovi, Miroslava Čechurová a Vojtěch Čechura tehdy Nová huť 106. Devadesátá léta Miroslava Krocová Čechurová, Miroslav Kroc (pam.).

1994 slavila Anna Krocová 86. narozeniny (Dýšinské listy).

2023 majitelka Miroslava Čechurová (cuzk).

Václav Kroc byl dlouholetý předseda místní organizace zahrádkářů.

Pocházel ze Zábělé (z hájovny). Měl bratra Josefa, se kterým sdíleli zájem o zahrádkaření u svých domů, které si postavili vedle sebe v Dýšině (čp. 165 a 174). Měl sestru Marii, která byla provdaná Jílková a také bydlela v Dýšině. Václav Kroc byl profesí dělník ve Škodovce, ale většina lidí si ho pamatuje jako opáleného pána, který trávil každou volnou chvilku, od jara do podzimu, u svých ovocných stromů, i na jiných zahradách, kde stromy rouboval a také je na jaře řezal a stříhal. Působil v místní zahrádkářské organizaci, která v Dýšině vznikla v roce 1956. Tehdy ji vedl předseda pan **Josef Štrunc** z Dýšiny 142 a místopředseda p. **Jaroslav Červenka.** Václav Kroc ji vedl min. od r. 1970 až cca 1983. Od roku 1984 byl už předsedou pan **Václav Eret**. (MČ) Poté dlouhá léta vedl a dodnes vede zahrádkáře (2024), **Jiří Krejzar**.

Václav a Anna Krocovi (MČ)

Čp. 166, ul. Slunečná

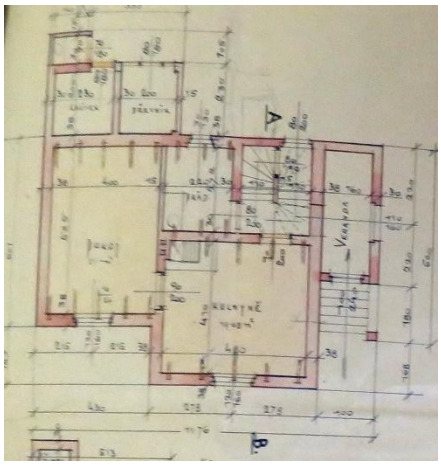

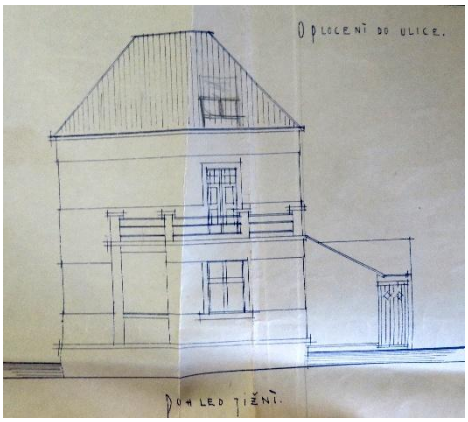
Dům postavil v r. 1933 Josef Bruj, projekt a stavitel Josef Štajf Chrást, dále Vojtěch Fajfr, tesařský mistr Dýšina.
Josef Bruj byl syn Václava Bruje havíře z Chotiné, vnuk Jiřího Bruje rovněž havíře z Chotiné, všichni potomci jednoho rozvětveného rodu, původem ze Smědčic, kam přišli v 18. stol z Dýšiny (rod uhlířů a železářů v hamrech, nejstarší stopa rodu je v půlce 17. stol. v Klabavě)
1958 Čestmír Bruj (stav arch.). Sedmdesátá až devadesátá léta Jiří a Anna Brujovi, Čestmír Bruj. Po r. 2000 Jiří Bruj, Anna Brujová (pam.)
2023 Dnes majitelkou Anna Brujová (cuzk).

Bruj Josef, Dýšina 108, nar. 19.1.1904, zámečník, Škoda opravna děl (ozubená kola), zem. r. 1945 v KT Mauthausen

Josef Bruj se za druhé světové války se zapojil do odboje.
Podle místních pamětníků zámečník Josef Bruj pracoval v plzeňských Škodových závodech ve výrobě zbraní, kde se prováděly sabotáže poškozováním komponentů na německá děla. Byl prý i tajnou spojkou rozvratných skupin mezi Plzní a Prahou. Dýšinští odbojáři byli zapojeni do rozsáhlé chrástecké sítě, která ale v r. 1943 byla prozrazena a zatčena. Josefa Bruje chtěli zatknout za přechovávání zbraní, ale nenašli je. Schoval je před tím u Matěje Kubíka (dnes zbouraný domek v rokli pod sběrným dvorem), ten je zas ze strachu odnesl ke Kulhanovi (dům v „Drousenicích“ nad Klabavou). Kulhan zabraně napřed zakopal v lesním svahu nad řekou, ale jak se situace po zatýkání členů chrástecké skupiny přiostřovala, raději je zničil vhozením do tůně Klabavy. Bruj se týdny skrýval, ale pak byl stejně zatčen. Nic však nepřiznal a nikoho neudal. Zemřel v roce 1945 v koncentračním táboře Mathausen. Jeho žena Julie Brujová byla vězněna za jeho skrývání. Po válce žila vdova s p. Čechurou z čp. 108, proto asi je v různých zápisech psáno chybně bydliště Josefa Bruje v čp.108.

Čp. 167, vila, slévárna U Hájků

Josef Hájek, spolu s Josefem Bendou koupili v r. 1924 parcelu, kde postavili dílnu a menší slévárnu (západní strana ul. U slévárny).

Josef Hájek, syn Aloise Hájka havíře v Klabavě a vnuk Františka Hájka rovněž havíře z Ejpovic, matka Anna roz, Roubalová z Klabavy, oo 1912 žena Anna Záhlavová, narozená v Dolním Stupně dc. Františka Záhlavy a Marie Zemanové ze Stupna, tehdy žili v Horomyslicích 5 (hostinec rodičů jeho ženy), v r. 1921 byli hlášeni v Horomyslicích 6 (dnes E60).

Roku 1925 bylo požádáno o postavení dílny kovolijecké, týž rok také povoleno.

V r. 1928 tu zahájili v továrně výrobu odlitků především pro Škodovy závody v Plzni. Později rozšířili výrobu o pláty a rošty, kompletaci kamen Kabourek (pam.).

Svatební foto Josefa Hájka a Anny Záhlavové 1912 (LR)

V roce 1933 vlastnil Josef Hájek už jako druhý majitel nákladní auto Tatra 43, zachoval se technický průkaz. (LR)

V r. 1933 se Josef Hájek rozhodl na západní straně od továrny postavit domek. Nejdříve byl malý přízemní domek s dvěma místnostmi a plochou střechou (projekt stavitel Vladislav Šimáček), později dostavěno do běžného domku s podkrovím, architekt Ludvík Fuxa Plzeň.

1936 Josef Benda, Hájkův společník, mu prodal svůj podíl na provozu slévárny. Za utržené peníze si postavil RD čp. 183 v ul. Do Křemší, jeho žena se jmenovala asi Anna (ZK).

V r. 1938 byl postaven nový velký objekt slévárny.

Roku 1947 byla továrna rozšířena o nové velké budovy strojírny, modelárny, skladů, sušárny dřeva, kotelny a uhelny. Snad v této době dostala slévárna vlastní číslo popisné 207. Přes veškeré snahy majitele byl v r. 1950 podnik znárodněn a vedoucím se stal zeť bývalého majitele Václav Čermák. Podnik byl začleněn do n.p. Kovoslužba a později do Okresního podniku místního průmyslu Plzeň-sever, kde nosným programem byla výroba pojezdových kladek.

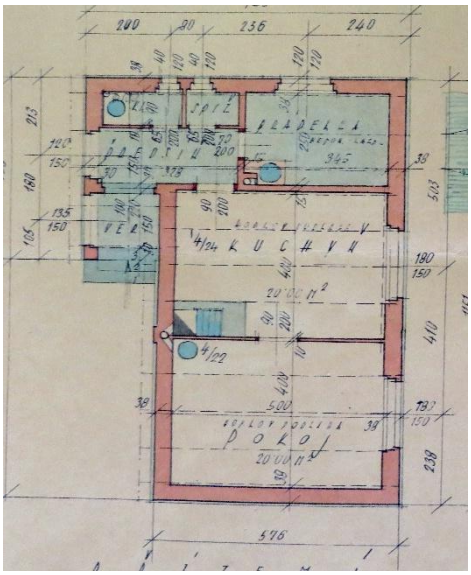

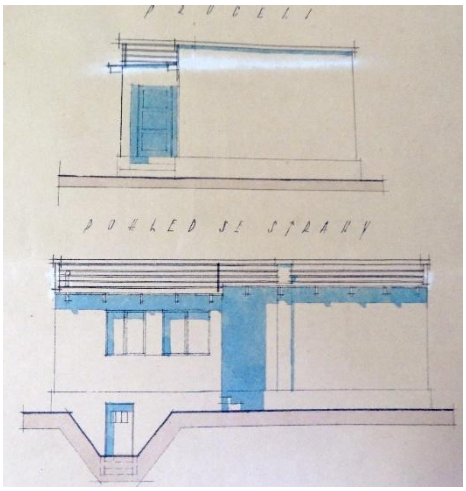
Josef a Anna Hájkovi (LR)

Josef Hájek (1888–1976) pracoval v továrně do r. 1962 jako slévač. Zhotovil model a odlil bronzovou plaketu znázorňující utrpení vězňů v koncentračních táborech, která je zasazena na pomníku padlých.
V šedesátých, sedmdesátých letech žila ve vilce Anna Hájková, Marie Hájková Čermáková. Josef Hájek měl vnučku Hanu Peškovou, a vnuka Václava Čermáka.

Po revoluci byla slévárna vrácena Hájkově dceři Marii Čermákové, která ji převedla synu Václavovi. 1994 Marie Čermáková slavila 81. narozeniny (Dýšinské listy 1992/4).

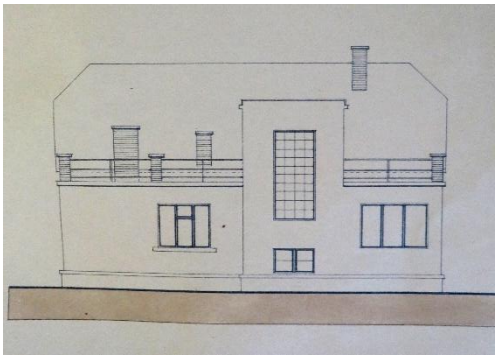
V devadesátých letech vlastnil vilu Václav Čermák, po r. 2000 Silvia Čermáková nar. někdy po válce, kolem r. 2015 Ladislav Rous (pam.).
2023 majitel vilky Ladislav Rous (cuzk).

Původní podoba přízemního domku v r. 1935 a pozdější podoba po přístavbě (stav. arch.)

Dole podoba domku r. 2011 (PV)

Čp. 168, ul. 5. května

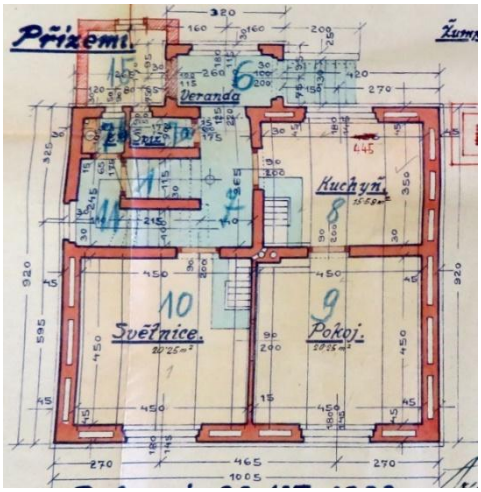
Postavili v r. 1933 Anna a Alois Stružkovi (stav. arch.) Stavěl František Shlichts Bolevec. Alois Struška (n. 1890, syn Marie Struškové z Chrástu 4?).

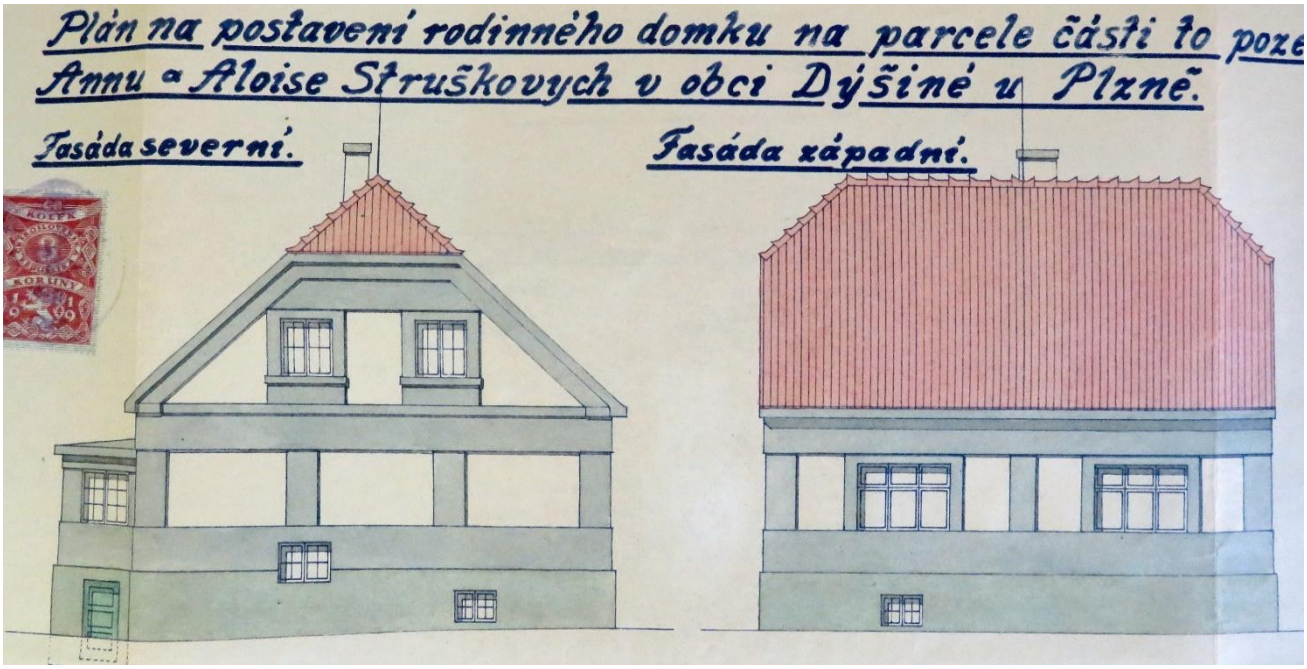
Anna Stružková byla roz. Šedivcová, dřív bydleli v čp. 62 Měla dceru provd. Sináčovou a po ní vnučku provd. Havlíkovou. Havlíkovi dům prodali a odstěhovali se do Havířova (Hoštič.).

1964 Anna Stružková převedla Havlíkovým, a zajistila doživotní právo bydlení pro Annu Stružkovou, Marii a Josef Sináčovi (stav. arch.)

Do osmdesátých let tam bydleli Bohuslav a Jaroslava Havlíkovi, pak dům koupili Václav a Marie Piškulovi z Ondřejova.

2023 majitel Jan Piškule (cuzk).

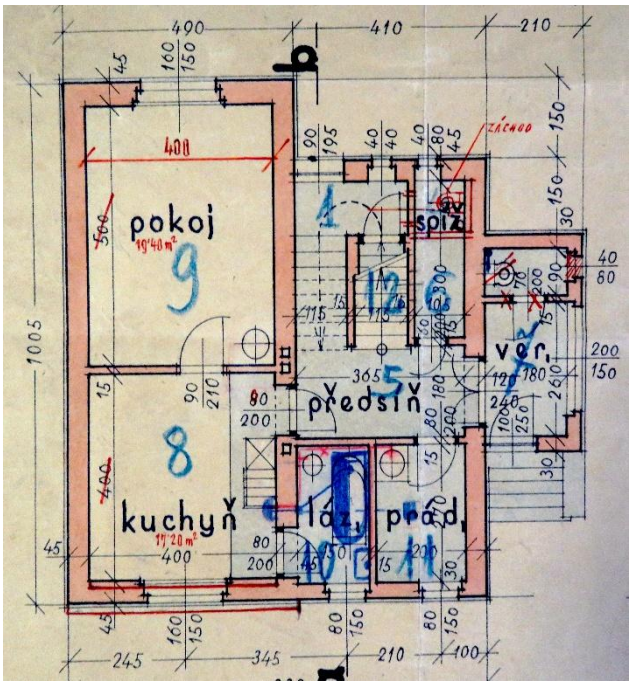

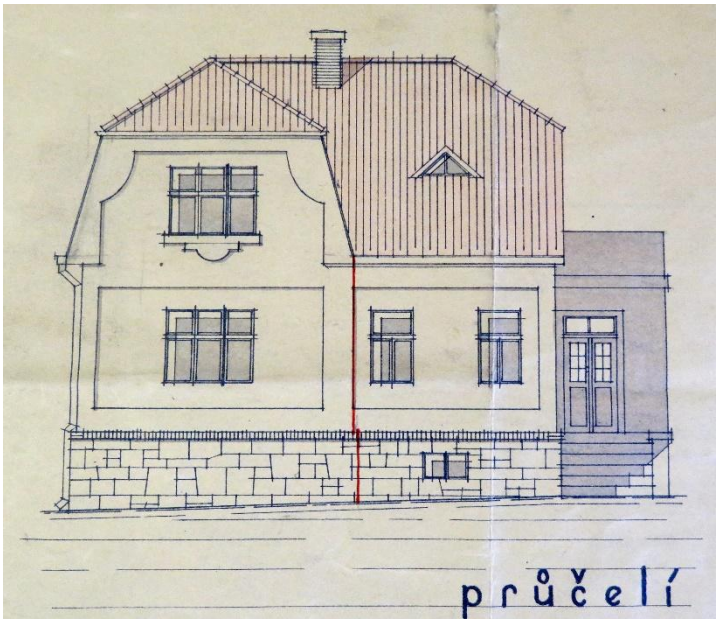

Čp. 169, ul. 5. května

Postavili v r. 1933 Václav Maur a Anna Maurovi, projektovala Stavební kancelář Josef Brož Mýto u Zbiroha (stav. arch.).
Pozn. Dříve vlastnili dům čp. 52.
1964 Jaroslav Čtrnáct bytem Dýšina 169 chce přistavovat čp. 140, kde je majitelem Josef Čtrnáct (stav. arch.).
V šedesátých letech Anna Maurová, v sedmdesátých letech prodala dům Stanislavu Prokopu a Hermíně Prokopové, roz. Žaludové, (bytem Rokycany, původem z Dýšiny 162 později 236). Ti prodali dům v osmdesátých letech Marii Čechové z Plzně, která tam bydlela v devadesátých letech i později (pam.).
2023 majitel Jaromír Čech, Božkov (cuzk)

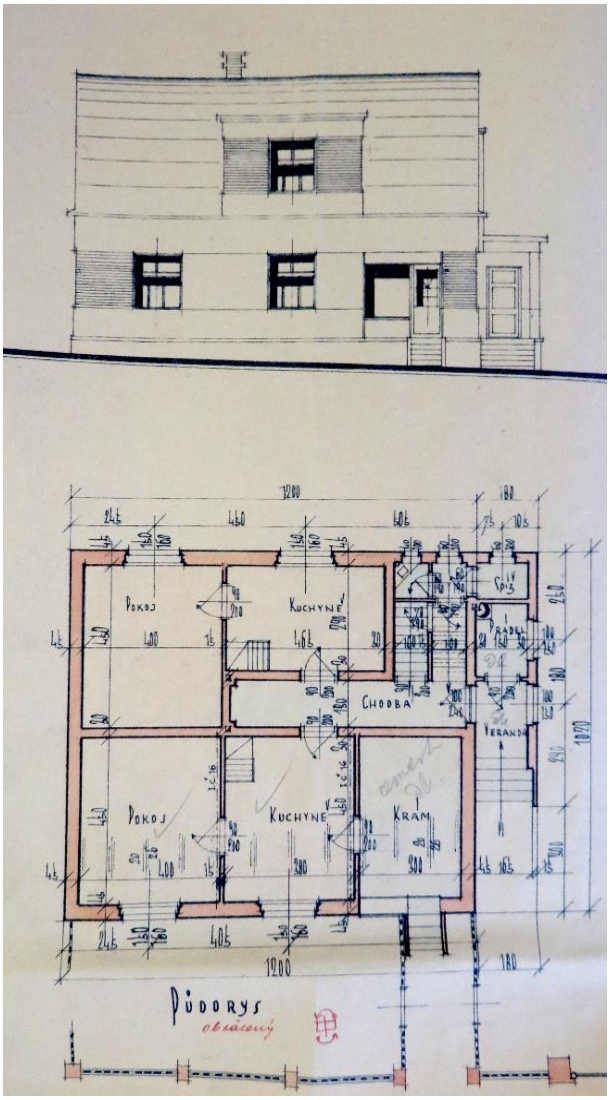
Čp. 170, zátočina „U Zrcadla“

1931 žádal o povolení stavby domku s krámem Jan Řečický, stavěl Josef Štaif z Chrástu, kolaudace 1931. Původně měl **čp. 152** odpovídající roku 1931, kolem r. 1933 dostal neznámo proč **čp. 170**. Bylo provedeno jinak, než je v projektu (zrcadlově?).
1932 Jan Řečický měl obchod se střižním zbožím (voleb lístek).

Jan Řečický se oženil s Annou Salzmannovou s čp. 64, v domku čp. 170 měli obchůdek s potravinami a také s galanterií. Neměli děti. Po smrti manželů koupili domek Eretovi. (Hoštič.)
1958 dům koupila dům Marie Sýkorová z Kyšic a hned prodala Marii a Václavu Eretovi z Ejpovic (stav. arch.). Bydleli tam v šedesátých letech a později. Osmdesátá, devadesátá léta Anna Eretová, Václav Eret, potom v devadesátých letech Jiří Mičan (pam.).
2023 majitel Jiří Mičan (cuzk).

Výkresy ze stavebního archivu, dům byl postaven trochu jinak, dokonce snad zrcadlově

Čp. 171, „Kantova vilka“

Tento dům si nechala postavit jako letní byt v roce 1934 svobodná učitelka Albína Sequenzová, ředitelka měšťanské školy v Plzni, stavěl Vladislav Šimáček. Původní projekt byl i pro Miladu Málkovou, vdovu po berním tajemníkovi (z r. 1932, projekt a stavitel Alois Arazim Plzeň). Alois a Ludmila Arazimovi, původem z Císařské Kuchyně okr. Český Brod, vlastnili parcelu vpravo od domu, měli stavět podobný (stejný) dům, společná studna uprostřed, dřevěný altán, ale něco se stalo. Ludmila se otrávila v r. 1934 v bytě plynem, tak patrně sešlo i se stavby domu v Dýšině, protože tam stavěli až později jiní lidé čp. 241 (ohlašovací lístek portafontium.eu). Také Málková ze stavby odstoupila a stavbu zadala až o dva roky později jen Albína Sequenzová staviteli Šimáčkovi. Kantovi vlastnili v třicátých letech parcelu, kde stojí dnes dům 386 a také měli velkou plochu zahradnictví u trati, nyní chatová zahrádkářská kolonie (naproti přes ulici). Kantovi bydleli nejdříve ve Školní ulici ve vilce č.p. 81, kde dnes bydlí p. Šimice, později v pronájmu v tomto domě č.p. 171. (SV., pam.).

V r. 1933 požádal Kanta o povolení stavby velkého vytápěného skleníku na pozemku u trati. Projekt Václav Pašek ml. Soused na parcele vlevo byl Oldřich Možný, správce lopatárny Šimon Semler (stav. arch.). O. Možný zemřel 1943, pozemky převzala Helena Možná. (kron., pam.).

Obrázek nalezený při rekonstrukci na půdě domu. Možná Albína Sequenzová a Milada Málková, kdoví... (JR)

Zahradník Jan Kanta se narodil r. 1891 v Habarticích 6, hejtmanství klatovské, Josefu Kantovi a Barboře Morgensternové dceři panského hajného z Malohoštic (Hoštiček) č. 27.

Jan Kanta se oženil r. 1916 s Anežkou Švábovou z Táborska, toho času služebnou v Praze. Tehdy pracoval jako zahradnický pomocník v Liblíně 2 (u liblínského zámku).

Jan Kanta pracoval jako zahradník na zámku v **Liblíně**, kde žil s rodinou a tam se narodil v roce 1917 i jejich syn Vilém.

Jan a Anežka Kantovi (SV)

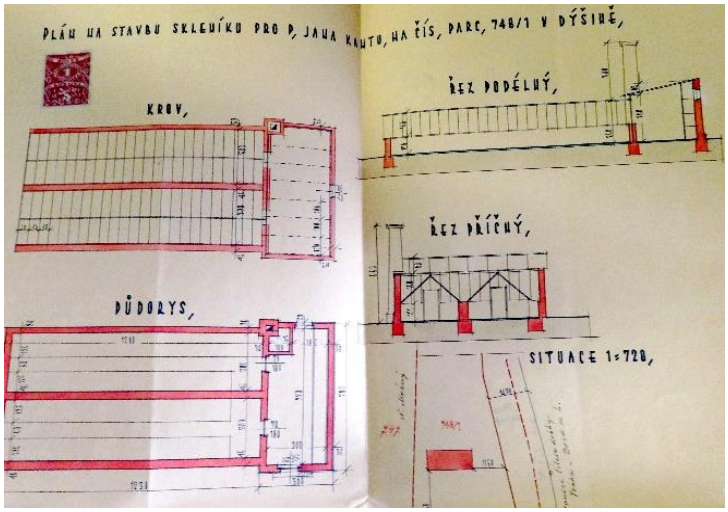
Později se přestěhovali na **Březinu**, kde Jan Kanta pracoval na zámku jako zahradník. V roce 1923 se na Březině narodila jejich dcera Jana. Žili tam nejméně do roku 1930, kdy si **Kantovi koupili kus pole pod školou** u trati, kde Jan Kanta začal budovat proslulé místní zahradnictví. V přední části zahradnictví bývaly skleníky, v zadní byly pěstební plochy a ovocná školka. Býval tam i dřevěný zahradní domek a chovali tam prý kozu a děti ze

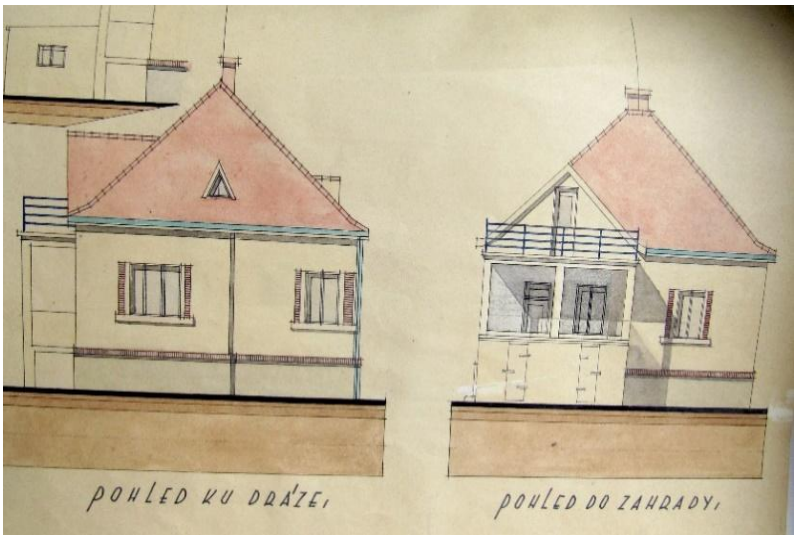
sousedství si tam chodily na mléko. Po roce 1948 bylo zahradnictví Kantovi na krátký čas vyvlastněno, ale později mu ho na čas vrátili. Jan Kanta i jeho paní zemřeli v roce 1955. Pohřbeni jsou na dýšinském hřbitově.

Syn Vilém Kanta se vyučil v Mělníku oboru vinař, zahradník, pak ale nastoupil na vojenskou akademii v Hranicích a o rok později absolvoval zvláštní pozorovatelský kurz v Prostějově a kurz pro poručíky letectva. 14. 12. 1945 se stal, spolu s dalšími sedmi letci, obětí leteckého neštěstí, s nejasnými příčinami. Dcera Jana se provdala za Jiřího Kostiala (účetního v továrně u Čechurů). Bydleli v domě č.p. 171, který převzali po rodičích Jany. Měli dceru Soňu provdanou Vokurkovou, jejíž manžel Rudolf vlastnil známé pekařství a obchod s racionálním pečivem v Plzni, syn Tomáš Vokurka je majitel firmy VOTO výtahy. (SV)

1951 Kostialovi vlastní zahradu jež koupili od rodičů udělali tam studnu a přemístili kolnu (chatku) ze zahradnictví, dnes parcela s domem čp. 386 (stav arch.)
1956 Jiří a Jana Kostialovi koupili dům od Albíny Sequensové. Kantovi a Kostialovi tam byli patrně celá ta léta před tím v nájmu? (stav. arch.).
V devadesátých letech zdědila dům Soňa Vokurková a později prodala dům Jiřímu a Renatě Rancovým (SV, JR).
2023 majitel Jiří a Renata Rancovi (cuzk).

Výkresy pro povolení stavby skleníků Kantova zahradnictví 1933, dole vzhled domku výkresy r. 1934 (stav. arch.)

Čp. 172, Kostelní ul.

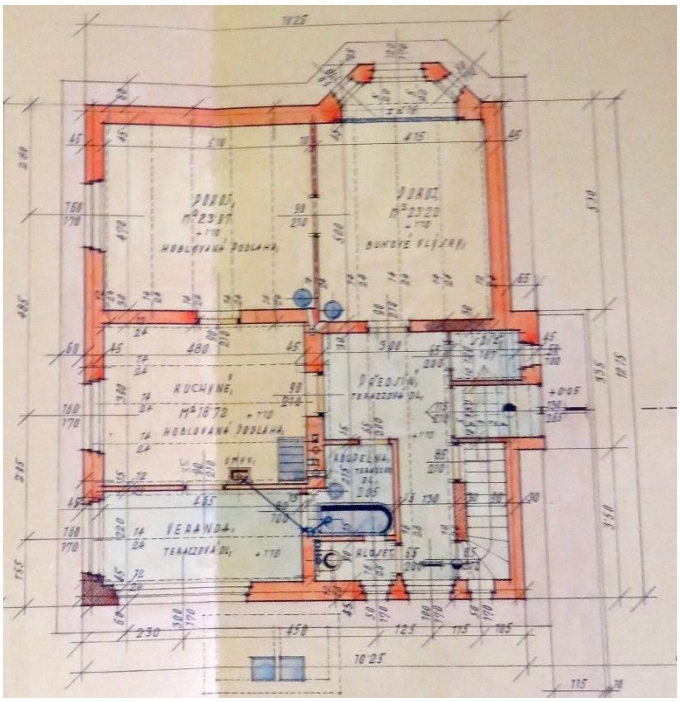
Postavil Martin Maur a Anna Maurová v r. 1934, architekt Antonín Štipl, stavitel Vladislav Šimáček (stav. arch.).

Martin Maur tech. úředník u Škodů (1898–1978, syn Martina M. soukromníka z Dýšiny 68, dříve zřízence ck. drah, listonoš a první ženy Barbory dc. Vojtěcha Šaška z čp. 20, vnuk Martina Maura a Alžběty Šaškové), oo 9. 2. 1928 Anna Maurová roz. Trejbalová (1899–1980, narozena v Dýšině 52 jako dcera Josefa Trejbala stárka D 52, a Alžběty Šaškové z Dýšiny 25), V době sňatku bydlel v Dýšině 70, u tohoto čp. jsou také další informace. Dcera Daniela Maurová, provdaná za Karla Hucla, nechala si po sňatku své příjmení. Od osmdesátých let a později tu bydlela Daniela Maurová (mat., pam.).
2023 majitel Labanc Štefan a Veronika (cuzk).

Martin Maur a Anna Maurová roz. Trejbalová - fotky z oslav narozenin archeologa Čtrnácta kolem r. 1975 (ZK)

Obrázky ze stavebního archivu 1934

Čp. 173, ul. Do Křemší

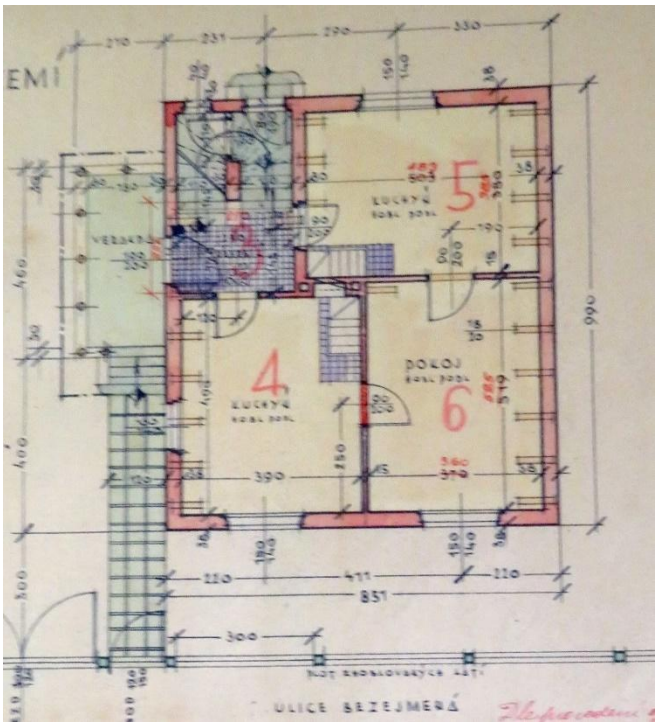

Postaveno v r. 1935 pro Josefa a Annu Heidenreichovi, projekt Baxa a Sedláček Újezd. (stav. arch.) Josef Heidenreich byl předseda MNV mezi lety 1950–1964. Byl známý jako kontroverzní osobnost z doby války i tehdejší zemědělské kolektivizace a socialistických praktik padesátých let na vsi.

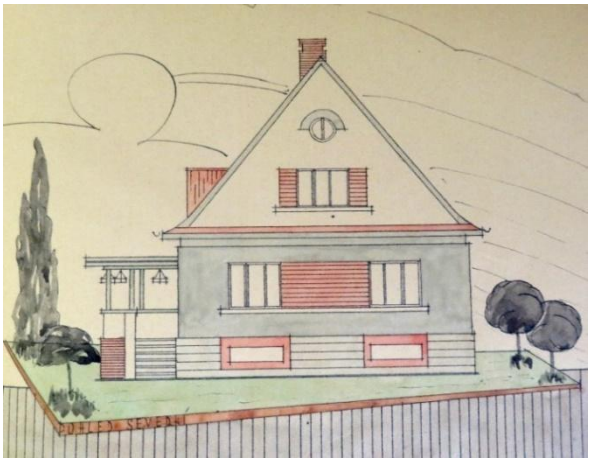
Josef Heidenreich (1906–1974, syn Vojtěcha H. horníka z Kyšic 83), Anna Heidenreichová roz. Šípová (1909–1981).

Vzpomínky p. Hoštičkové:

Pan Heidenreich pocházel z Třemošné, paní z Ejpovic. Heidenreich byl po válce velký funkcionář, předseda KSČ a později předseda Národního výboru v Dýšině. Předtím pracoval ve Škodovce jako tesař. Byl velmi autoritativní a říkali mu „sekyrník“. Stále opakoval mladým, jak se mají dobře, to že on chudý chodil v dřevácích, těm mladým to bylo k smíchu, byť to asi byla pravda.

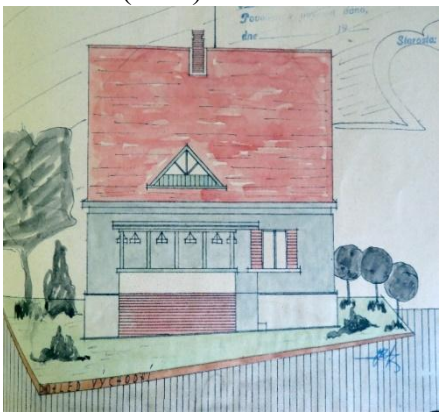

Měli dc. Martu. U Heidenreichů bydleli v jedné místnosti manželé Fryčkovi. Pan Fryček byl pekař u Lipmanů. Po narození syna se odstěhovali do Kyšic, odkud pocházela paní. Potom se odstěhovali do Nové Hutě, do vily čp. 78 po Josefu Novákovi, otci Vlasty Moravcové (pam.).

V sedmdesátých letech Vladimír Šrajl, ž. Marta Šrajlová roz. Heidenreichová. V osmdesátých letech Marta Šrajlová prodala Radoslavě a Jiřímu Mužíkovi z Chrástu (pam.). 2023 majitel Jiří Mužík a Radoslava (cuzk).

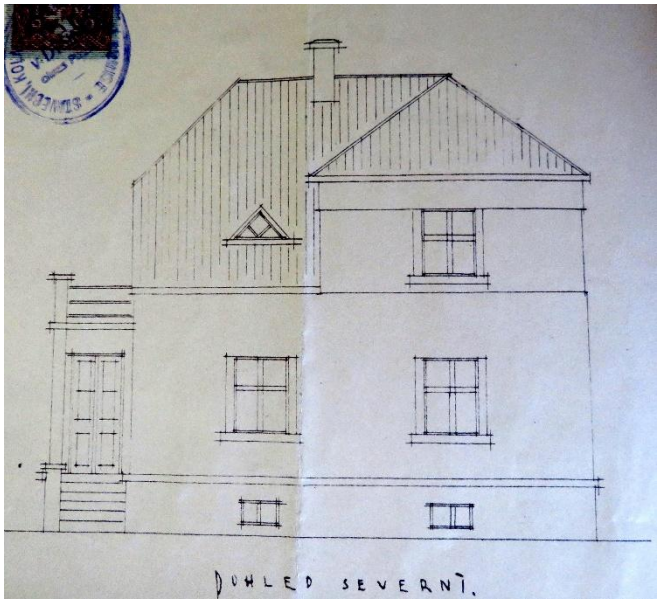

Obrázky ze stavebního archivu 1935 a podoba domu v třicátých letech. Na fotce je Anežka Prokopová, která bydlela v sousedství (MT)

Čp. 174, ul. Třešňová

Postaveno v r. 1935 pro Josefa a Marii Krocovy, stavěl Vojtěch Fajfr, zednický mistr (stav arch.). Josef Kroc (n. 1907 Bušovice?) byl bratrem Václava Kroce (n. 1905 Bušovice?) zahrádkáře z vedlejšího čp. 165.
Sedmdesátá léta Josef Kroc, Miloslav Kepka, nástavba podkroví. Devadesátá léta Miloslav Kepka, později Jiří Kepka, Jitka Kepková, učitelka (pam.).
Dnes majitel Jiří Kepka Praha (cuzk 2023).

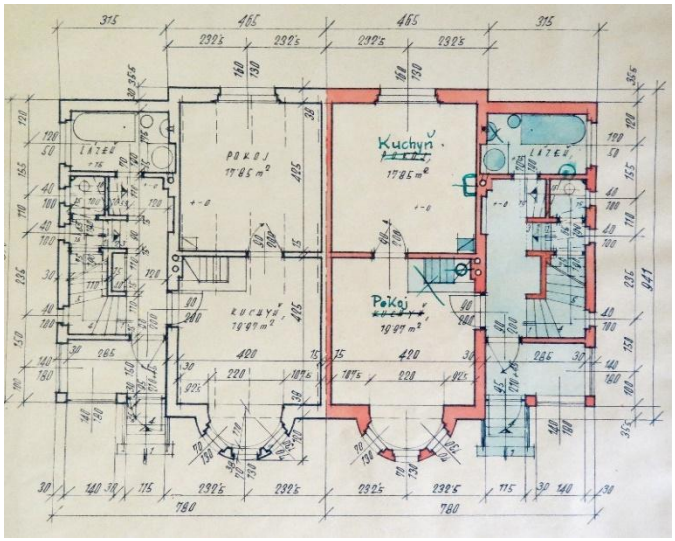
Původní vzhled domu 1935 (stav. arch.)

Čp. 175, ul. Na Vyhlídce, dvojdům s čp. 202, U Pechů

Postaveno v r. 1935 pro Františka a Annu Pechovy (stav. arch.). Stavitel Václav Pašek junior.
Původně dvojdům měli stavět patrně najednou František a Anna Pechovi a dále Karel a Marie Pechovi, za použití výhod zákona o stavebním ruchu. Ovšem něco se stalo a druhá polovina byla postavena později (viz čp. 202). Sestry Junkovy z čp. 12 si vzaly bratry Pechovy, později si postavili dvojdům v ul. Na Vyhlídce čp. 175/202 (pam.).
Někdy těsně před rokem 1990 Marta a František Pech ml. prodali Monice a Josefu Škubalovi. Už z osmdesátých let měli Frankovi a Škubalovi druhou půlku dvojdomu. V devadesátých letech domy propojili, bydlí tam Jan a Jana Frankovi, Monika a Josef Škubalovi (viz údaje u čp. 202) (pam.). 2023 majitel Josef a Monika Škubalovi (cuzk). Zajímavé fotky a informace jsou i u čp. 12,17 a 202.

Výkresy ze stavebního archivu r. 1935

Zdroje:
Listiny a knihy z Archivu města Plzně, poděkování za neuvěřitelnou vstřícnost a ochotu (AMP)
Portafontium.cz (kroniky, matriky), zkratka svědek sňatku (sv. oo), sňatek (oo), úmrtí (+)
Český úřad zeměměřičský a katastrální (cuzk)
Stavební archiv Dýšina (stav. arch.)
Pamětní knihy obce Dýšina (kron.)
Informace a fotografie – pamětníci, co nechtěli být jmenováni (pam.), Miroslava Čechurová (MČ), Pavla Velleková (PV), Ladislav Rous (LR), Zdeňka Košařová (ZK), Soňa Vokurková (SV), Jiří Ranc (JR), Marie Tizlerová (MT), Helena Vogelová Planetová (HV), Vladislav Beran (VB)
Archiv OÚ a fotografie Obecního úřadu (OÚ) stavební archiv obce Dýšina (stav. arch.)
Archiv a sbírky Okrašlovacího spolku a jeho členů (OS)
Vlasta Hoštičková: brožura Obec Dýšina, 2007; Paměti, 2002 (Hoštič.)
https://ags.cuzk.cz/, mapy.cz, google.com/maps, billiongraves.com
Poděkování za podporu a pomoc Jaroslavě Nesvadbové.
…….
Toto není vědecká práce, ale text sestavený ze zájmu o místní historii. Zpracovala: Pavla Velleková (vellekova.p@seznam.cz), r. 2015, s úpravami a doplněním 2024.